

**BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG**

**A HOB-OMEGA Kft. vagyoni, pénzügyi,
jövedelmezőségi helyzetének elemzése a
beszámolók adatai alapján**

Belső konzulens: Simonné Romsics Erika

Külső konzulens: Gömböcz Istvánné

**Korcz Lilla
Nappali tagozat
Pénzügy-számvitel szak
Számvitel szakirány**

2016

NYILATKOZAT

a szakdolgozat digitális formátumának benyújtásáról

A hallgató neve: Korcz Lilla

Szak/szakirány: pénzügy-számvitel szak, számvitel szakirány

Neptun kód: v5h42c *A szakdolgozat megvédésének dátuma (év): 2016

A szakdolgozat címe: A HOB-OMEGA Kft. vagyoni, pénzügyi, jövedelmezőségi helyzetének elemzése a beszámoló adatai alapján

Belső (operatív) konzulens neve: Simonné Romsics Erika

Külső (szakmai) konzulens neve: Gömböcz Istvánné

Legalább 5 kulcsszó a dolgozat tartalmára vonatkozóan:

komplex elemzés, jövedelmezőség, hatékonyság, vagyoni helyzet, pénzügyi helyzet

Benyújtott szakdolgozatom **nem titkosított / titkosított.***(Kérjük a megfelelőt aláhúzni! Titkosított dolgozat esetén a kérelem digitális másolatának a szakdolgozat digitális formátumában szerepelnie kell.)***Hozzájárulok / nem járulok hozzá,** hogy nem titkosított szakdolgozatomat az egyetem könyvtára az interneten a nyilvánosság számára közzétegye. *(Kérjük a megfelelőt aláhúzni!)* Hozzájárulásom - szerzői jogaim maradéktalan tiszteletben tartása mellett -nem kizárólagos és időtartamra nem korlátozott felhasználási engedély.

Felelősségem tudatában kijelentem, hogy szakdolgozatom digitális adatállománya mindenben eleget tesz a vonatkozó és hatályos intézményi előírásoknak, tartalma megegyezik nyomtatott formában benyújtott szakdolgozatommal.

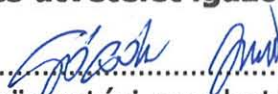
Dátum: 2016. május 30.

.....
hallgató aláírása**A digitális szakdolgozat könyvtári benyújtását és átvételét igazolom.**

Dátum: 2016 MÁJ 31.

Budapesti Gazdasági Egyetem
Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg
Könyvtár
8900 Zalaegerszeg
Gasparich u. 18/A
Adószám: 15329822-2-42

.....
könyvtári munkatárs

TARTALOMJEGYZÉK

1. A KOOD BT. BEMUTATÁSA	3
2. A HOB-OMEGA KFT. BEMUTATÁSA	4
2.1. A társaság megalakulása, tevékenysége.....	4
2.2. A társaság számviteli politikájának ismertetése.....	8
3. A SZÁMVITELI BESZÁMOLÓ	12
3.1. A beszámoló szerepe.....	12
3.2. A beszámoló fajtái.....	14
4. A BESZÁMOLÓ ELEMZÉSE	16
4.1. Az elemzés fogalma, szükségessége	16
4.2. A beszámoló elemzésének módszerei	17
5. A MÉRLEG ADATAINAK ELEMZÉSE	18
5.1. A társaság vagyoni helyzetének elemzése	19
5.1.1. Az eszköz- és forrásállomány vizsgálata.....	19
5.1.2. A vagyon fedezettségének vizsgálata	24
5.1.3. Tőkeszerkezeti mutatók vizsgálata.....	25
5.2. A társaság pénzügyi helyzetének elemzése.....	28
5.2.1. Az adósságállomány vizsgálata	28
5.2.2. A likviditás vizsgálata mutatószámokkal	31
6. AZ EREDMÉNYKIMUTATÁS ADATAINAK ELEMZÉSE	37
6.1. A társaság jövedelmi helyzetének elemzése mutatószámokkal	38
6.1.1. Árbevétel arányos jövedelmezőség	38
6.1.2. Tőkearányos jövedelmezőség.....	40
6.1.3. Eszközarányos jövedelmezőség	41
6.1.4. Élőmunka arányos jövedelmezőség	43
6.2. A hatékonyság vizsgálata	44
6.2.1. Komplex hatékonyság	46
6.2.2. Parciális hatékonyság	47
6.3. Az eredmény vizsgálata	50
ÖSSZEFOGLALÁS.....	53
IRODALOMJEGYZÉK	56
ÁBRAJEGYZÉK.....	57
MELLÉKLETEK.....	59

BEVEZETÉS

Szakmai gyakorlatomat egy sárvári székhelyű könyvelőirodában, a KOOD Bt.-nél töltöttem. Ez alatt az idő alatt megismerkedtem számos gazdasági társaság működésével, betekintést nyertem számviteli tevékenységükbe. Ezen cégek közé tartozik a vas megyei HOB-OMEGA Szállító, Javító és Szolgáltató Kft. is, melynek vagyoni-, pénzügyi-, jövedelmezőségi helyzetét fogom szakdolgozatomban elemezni, három üzleti év beszámolóinak adatai alapján.

Számomra a témaválasztás egyértelműnek bizonyult. A Budapesti Gazdasági Egyetemen eltöltött éveim során megtapasztaltam melyek azok a tantárgyak, amelyek közel állnak a személyiségemhez, ilyen például a komplex elemzés. A számvitelnek minden területén, a könyvelésnél, beszámolókészítésnél kiemelkedően fontos a precizitás, pontos munkavégzés. Egy vállalat beszámolóinak elemzésénél is elengedhetetlennek tartom az alaposágot, számomra ez az alapja mindennek, ezért a számvitel mellett a fent említett tantárgy iránt lelkesedtem és érdeklődtem leginkább. Ezen téma feldolgozását ajánlotta külső konzulensem is, így választásomat megerősítette.

Egy cég vagyoni-, pénzügyi-, jövedelmezőségi helyzetének vizsgálata rendkívül hasznos mind maga a vállalkozás vezetőinek, tulajdonosainak, mind a piac további szereplői számára. Láthatóvá válik számukra a vállalat vagyoni helyzetének stabilitása, fejlődése, megfelelő mennyiségű jövedelmet képesek-e megteremteni. A hitelezőknek könnyebbséget nyújt hitelt, kölcsönöket kibocsátani úgy, ha tisztában vannak ezek visszatérítésének megbízhatóságával. Ami a már meglévő, vagy jövőbeni partnereket (vevők, szállítók...) illeti, információt kapnak az adott céggel való kapcsolatuk biztonságáról, hogy hosszú távon is fenntarthatónak minősül-e az együttműködés. Tulajdonképpen az összes szereplőnek érdeke, hogy áttekinthető legyen a vállalkozása/vele kapcsolatban álló vállalkozás gazdálkodása.

A következőkben röviden bemutatnám gyakorlati helyemet, a KOOD Bt.-t, illetve a későbbiekben elemzendő HOB-OMEGA Kft.-t. Szakirodalmak felhasználásával kitérnék a számviteli beszámolók, a gazdasági elemzés általános ismertetésére, majd három év beszámolóinak – mérleg és eredménykimutatás – segítségével vizsgálom a vagyoni, a pénzügyi, és jövedelmezőségi helyzetét a Kft.-nek.

1. A KOOD BT. BEMUTATÁSA

A KOOD Könyvelő és Adótanácsadó Betéti Társaság 1995-ben alakult. Sárváron kívül Veszprémben, és Balatonszentgyörgyön is voltak telephelyei. Utóbbiak már megszűntek, mivel az ottani alapítótag eladta a Bt.-ben fennálló részesedését és kilépett a társaságból.

1. kép: A társaság ügyintézésének helye (Forrás: saját)

A társaság a Tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere (továbbiakban: TEÁOR) szerinti főtevékenysége számviteli, könyvvizsgálói, adószakértői tevékenység. Ezeken kívül további tevékenységeket is végez, mint például:

- Saját tulajdonú, bérelt ingatlan bérbeadása, üzemeltetése;
- Piac- és közvélemény-kutatás;
- Szakmai középfokú oktatás;
- Egyéb kiadói tevékenység;
- Máshova nem sorolt egyéb szakmai, tudományos, műszaki tevékenység¹

A társaságnak jelenleg két tagja van, Gömböcz Istvánné (beltag), és Ódorné Gömböcz Zita (kültag). A jogszabály alapján mindketten jogosultak a társaság üzemeltetésére és képviselésére. Az alkalmazottak feletti munkáltatói jogokat Gömböcz Istvánné gyakorolja.

A könyvelőirodában a tagokon kívül három alkalmazott dolgozik. Egy mérlegképes könyvelő, és két adatrögzítő. Közel 130 egyéni vállalkozó és 70 cég teljes körű ügyintézése, könyvelése, bérszámfejtése, adótanácsadás a feladatuk.

A KOOD Bt. 2011. december 31.-ig Egyszerűsített Vállalkozói Adózó (továbbiakban: EVA) vállalkozásként működött, 2012. január 1.-jétől áttért a kettős könyvvitelre, és egyszerűsített éves beszámolót készít.

¹ A KOOD Bt. Társasági Szerződése

2. A HOB-OMEGA KFT. BEMUTATÁSA

2.1. A társaság megalakulása, tevékenysége

A HOB-OMEGA Szállító, Javító és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság egy 20 éve működő vállalkozás. 1996. augusztus 22.-én alakult és 1996. szeptember 1.-jén kezdte meg tevékenységét. Székhelye egy vas megyei község Csánig, telephelye a szintén vas megyei Répcelakon található.

Nevét az alapító tagok, egyben tulajdonosok nevének kezdőbetűiből kapta (**H**Orváth Béla, **B**Okor Kálmán, **M**Észáros Sándor, **G**Azdag Ernő János). Közülük az ügyvezető (vezető tisztségviselő) Gazdag Ernő János és Horváth Béla. Kezdetben a vállalkozásnál dolgozók száma 5 fő volt, a négy tulajdonos és egy alkalmazott.

A vállalat 1997 óta foglalkozik fuvarozással. Fő tevékenysége kezdetben gépjárműjavítás, gépjárműmosás volt. Ez 1997. február 1.-jén patron szállítással bővült, ezzel egy időben a létszámuk 5 fővel növekedett, pár év múlva 14 főre gyarapodott a dolgozói létszám. A cég eddigi történetében ez a szám bizonyult a legtöbbnek.

Jelenleg veszélyes áruk belföldi és nemzetközi fuvarozása, költöztetés, közúti áruszállítás a társaság fő profilja. Szolgáltatásai a megalakulása óta folyamatosan bővültek, a TEÁOR szerint a fő tevékenységein kívül még más egyéb tevékenységeket is folytat, melyeket az alábbi felsorolás mutat:

2004-től:

- Rakománykezelés
- Szárazföldi szállítást kiegészítő szolgáltatás
- Raktározás, tárolás
- Gépjárműüzemanyag-kiskereskedelem
- Vegyestermékkörű nagykereskedelem
- Egyéb máshova nem sorolt gép, berendezés nagykereskedelme
- Mezőgazdasági gép, berendezés nagykereskedelme
- Egyéb termék ügynöki nagykereskedelme
- Gép, hajó, repülőgép ügynöki nagykereskedelme²

² <http://www.ceginfo.hu/ceg/hob-omega-szallito-javito-es-szolgáltato-kft-2050957.html>

- Motorkerékpár, - alkatrész kereskedelme, javítása
- Kerékpár, mozgássérültkocsi gyártása
- Motorkerékpár gyártása
- Gépjármű-karosszéria, pótkocsi gyártása
- Mezőgazdasági, erdészeti gép gyártása
- Gépi meghajtású hordozható kézi szerszámgép gyártása
- Akkumulátor, szárazelem gyártása
- Gumiabroncs, gumitömlő gyártása

2012-től:

- Veszélyes hulladék gyűjtése
- Nem veszélyes hulladék gyűjtése
- Gépjárműkölsönzés (3,5 tonna fölött)
- Személygépjármű kölcsönzése

2014-től:

- Egyéb emberierőforrás-ellátás, -gazdálkodás
- Munkaközvetítés³

A társaság szerződésben állt a szintén répcelaki telephellyel is rendelkező Linde Gáz Magyarország Zrt.-vel, kezdetben a Linde tartálykocsijainak és teherautóinak javítását végezték, ez a tevékenység 2009-ben megszűnt. A teherautóit a cég a Linde Gáztól bérelte eleinte, majd pár év elteltével kivásárolta ezeket az eszközöket. Később már a Kft. végezte a Linde Gáz Zrt. termékeinek fuvarozását, szállítmányozását.

2002-ben a társaság felmondta a patron szállítást, mert gazdaságtalannak bizonyult. Ebben az időben a cég léte forgott kockán, közel álltak a fizetéseketelenséghez. Szerencsére sikerült pozíciót szerezni palack szállításban és ezt a pozíciót 2013-ig megtartani. A palack szállítás mellett a cég folyékony ammónium-nitrátot szállított, eleinte Pétről Répcelakra, majd a szlovák Vágsellyéről Répcelakra.

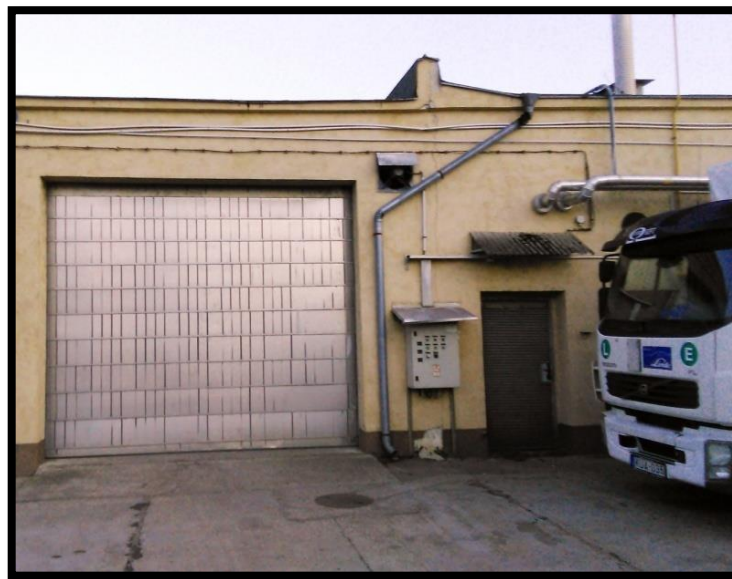
³ <http://www.ceginfo.hu/ceg/hob-omega-szallito-javito-es-szolgaltato-kft-2050957.html>

2014-ben a szerződés a Linde Gáz Zrt.-vel lejárt, pályázat benyújtásával lehetett volna meghosszabbítani, viszont ezt a pályázatot már egy másik szállítványozó cég nyerte el. Emiatt a létszámcsökkenés elkerülhetetlen volt, ez az oka annak, hogy a foglalkoztatottak átlagos statisztikai létszáma 2012-ben és 2013-ban még 14 fő volt, 2014-re ez a szám 8 főre csökkent.

2015-től viszont az előbb említett harmadik cég - teherautó hiányában - kapcsolatba lépett a HOB-OMEGA Kft.-vel, ők adják ki a cégnek a fuvarokat, ezáltal a cég ugyan nem közvetlenül, de újra partnerévé vált a Linde Gáz Zrt.-nek.

Ezt követően a Kft. elvállalta a Linde magyarországi tartály telepítésének, szerelvényezéseinek daru és fuvar szervezését.

A társaság 2015-től a LISS Patrongyártó, Töltő és Forgalmazó Kft. helyi patron szállítását bonyolítja telephelyen belül, termelő üzem és raktár között.

2. kép: A HOB-OMEGA Kft. javítóműhelye

2013 óta a vállalkozás a műhely nagy részét visszaadta a Linde Gáz Zrt.-nek, mert megszűnt a tartály javítás és vizsgáztatás, a nagy területű műhely szükségtelenné vált.

A gépjármű javítás szinte csak a saját autókra terjed ki. A gépjármű mosót jelenleg is a Kft. üzemeli.

3. kép: A HOB-OMEGA Kft. első Euro 6-os DAF LF tehergépkocsijának átvétele, 2015 (Forrás: www.hungarotruck.hu)

A vállalkozás 15 tehergépkocsival rendelkezik, furgonok és nyerges szerelvények egyaránt megtalálhatóak flottájában, majd hogy nem minden össztömeg kategóriából. Ezek közül kettő – a fenti képen is látható – DAF gyártmányú, egy 2007-es LF 220 Euro 3 és egy új LF 250 Euro 6 modell, mindkettő 12 tonna össztömeggel.⁴ Ezeken kívül a társaság gépjárműveinek listáján szerepel még Opel, Volvo, Volkswagen, MAN, Obermaier, Fliegl, Kögel és Toyota gyártmányú teherautó is.

⁴ <http://www.hungarotruck.hu/hu-hu/trucks/latest-handovers>

2.2. A társaság számviteli politikájának ismertetése

„A számviteli politika célja, hogy a gazdálkodónál olyan számviteli rendszer funkcionáljon, amelynek alapján megbízható és valós információt tartalmazó egyszerűsített éves beszámoló állítható össze és amely számviteli rendszer egyidejűleg a vezetői döntések számára is alkalmas információs bázisul szolgálhat. A számviteli politika – a számviteli törvényben megfogalmazott alapelvekre és értékelési előírásokra épülve – a számviteli törvény előírásainak végrehajtásához szükséges módszerek és eljárások összessége, amely a gazdálkodó adottságának leginkább megfelelő rendszer kialakítását alapozza meg.” (HOB-OMEGA Kft., Számviteli politika 2015.)

A számviteli politikában szerepeltetni kell a következőket:

- az eszközök és források értékelési szabályzatát,
- az eszközök és források leltárkészítési és leltározási szabályzatát,
- a pénzkezelési szabályzatot,
- a bizonylati szabályzatot,
- a számlarendet

Amennyiben a rájuk szabott követelményeket megtartják, a vállalkozó ezen felsoroltakat akár össze is vonhatja, továbbtagolhatja, illetve igény szerint készíthet más belső szabályzatokat is.⁵

Az üzleti év:

Az üzleti év a január 1.-től december 31.-ig tartó időszakot jelenti, erről kell a társaságnak minden évben kötelezően elkészíteni a beszámolót. A mérleg fordulónapja az üzleti év december 31. napja.

A beszámolókészítés és könyvvizetés:

A beszámolókészítés időpontja az üzleti évet követő 5. hónap 31. napja. A társaság a kettős könyvvitel szabályai szerint vezeti könyveit, magyar nyelven, „A” típusú mérleget és összköltség típusú eredménykimutatást készít.

⁵ Dr. Siklósi Ágnes – Dr. Veress Attila: Könyvvizetés és beszámolókészítés, Budapest: Saldo, 2015. p. 122.

A beszámoló formáját az árbevétel nagyságától, a mérlegfőösszegtől, a foglalkoztatottak létszámától függően határozzák meg. A társaság egyszerűsített éves beszámolót készít, amely mérlegből, eredménykimutatásból, és kiegészítő mellékletből áll. Egyszerűsített éves beszámolót készíthet az a kettős könyvvitelt vezető gazdálkodó, akinek két egymást követő üzleti évében a három mutató közül valamely kettő nem haladja meg az alábbi értékeket:

- az éves nettó árbevétel a 2400 millió forintot,
- a mérlegfőösszeg az 1200 millió forintot,
- az üzleti év átlagos foglalkoztatottjainak száma az 50 főt

A társaság forintban vezeti a könyveit, és az egyszerűsített éves beszámoló ezer forintban készül el.

A költségeket az 5. (Költségnemek) számlaosztályban tartja nyilván. Ezt úgy tagolja, hogy rendelkezésre álljanak külső és belső információk egyaránt. A 6.-7. számlaosztályokat a társaság nem használja.

Az üzemi (üzleti) tevékenységének eredményét az értékesítés nettó árbevételének, az eszközöknél állományba vett saját teljesítmények értékének, illetve az anyagjellegű ráfordítások, személyi jellegű ráfordítások, egyéb ráfordítások és értékcsökkenési leírás összegének különbözeteként állapítja meg.

Könyvvizsgálat:

A beszámoló valóságát, megbízhatóságát, szabályszerűségét könyvvizsgáló ellenőrizte.

Jelentős összegű hibák:

Jelentős összegű hibának minősül ha a saját tőkében történő változások abszolút értékének összege az adott üzleti évre készített beszámoló mérlegfőösszegének 2%-át vagy az egymillió forintot meghaladja.

A jelentős összegűnek minősülő hibák a beszámolóban elkülönítetten jelennek meg. A hibák hatását a tárgyévi kiegészítő mellékletben be kell mutatni.

Számviteli alapelvek:

A társaság a könyvvézés során és a beszámoló elkészítéskor a Számviteli törvényben meghatározott alapelveket alkalmazza.

Az eszközök és források értékelése:

A társaság az immateriális javakat beszerzési áron, csökkentve az amortizációval, a tárgyi eszközöket beszerzési áron a halmozott értékcsökkenés összegével csökkentve mutatja ki.

Az éves értékcsökkenés tervezése az eszköz bekerülési vagy nettó értékének arányában történik, az eszköz élettartama, erkölcsi és fizikai avulása, a tevékenységre jellemző körülmények figyelembevételével. Az értékcsökkenés kiszámításához a társaság lineáris leírást alkalmaz.

100.000 Ft alatti vagy ennek megfelelő kis értékű tárgyi eszközök esetében használatbavételkor a bekerülési érték egy összegben leírásra kerül. Ilyen esetben nem kell értékcsökkenési leírást tervezni.

Terven felüli értékcsökkenést azon tárgyi eszközök után kell elszámolni, amelyek már nem használhatóak rendeltetésüknek megfelelően, megsemmisültek, megrongálódtak, vagy feleslegessé váltak. A terven felüli értékcsökkenést olyan mértékig kell végrehajtani, hogy az eszköz a piaci értékén szerepeljen a mérlegben.

Azoknál az immateriális javaknál, tárgyi eszközöknél, amelyek már leírásra kerültek, vagy elérték a tervezett maradványértéket, nem számolható el sem terv szerinti, sem terven felüli értékcsökkenés.

A befektetett pénzügyi eszközök könyv szerinti értéken kerülnek az eszközök közé. A kamatozó értékpapíroknak az értéke nem tartalmazza a vételárban elismert kamatot.

A vállalkozás tényleges beszerzési áron veszi készletre az áruit, tényleges leltárfelvétellel értékeli, majd a leltár és a könyv szerinti érték különbözetével módosítja a költségeit év végén.

Értékvesztést kell elszámolni abban az esetben, ha a vevő a mérlegkészítés napjáig pénzügyileg nem rendezi a cég általi követeléseket, melyek az üzleti év mérlegfordulónapján már fennálltak. A követelés könyv szerinti értéke és a várhatóan megtérülő összeg közti különbözetet számolja el értékvesztésként, ha ez a különbözet tartósnak és jelentős összegűnek minősül.

Az eredménykimutatásban a pénzügyi műveletek bevételei, illetve ráfordításai között jelennek meg az elszámoláskori és pénzügyi teljesítéskori árfolyamok különbözetéből

adódó árfolyamnyereségek vagy árfolyamveszteségek. Alkalmazandó devizaárfolyamnak a Magyar Nemzeti Bank (továbbiakban: MNB) árfolyamát választja a társaság.

Az értékpapírok és pénzeszközök könyv szerinti értéken jelennek meg a mérlegben. A pénztár a tényleges pénzkészlet értékével, a pénzeszközök az év utolsó bankszámla kivonatain szereplő összeggel kerülnek a mérlegbe. A vállalkozás nem rendelkezett forgatási célú értékpapírral.

Az aktív időbeli elhatárolásokat számlák és részletes analitikák alapján lehet kimutatni. Az aktív időbeli elhatárolások közé kell sorolni azokat a költségszámlákat, amelyek kiszámlázásra kerülnek a mérlegfordulónapig, de a következő évet terhelik, azokat az árbevételeket, kamat- és egyéb bevételeket, amelyek a tárgyévre vonatkoznak, de később számlázzák ki őket, illetve eredményt csökkentő tételként még el nem számolt összegeket.

Céltartalékot kell képezni azokra a múltbéli vagy folyamatban lévő kötelezettségekre, amelyek a mérleg fordulónapján már fennállnak, de esedékességük még bizonytalan, és azokra más fedezet nem lett biztosítva. A vállalkozás a vizsgált időszakban (2012.-2014.) nem képzett céltartalékot, nem volt garanciális vagy egyéb kötelezettsége.

A passzív időbeli elhatárolásokat szintén számlák és részletes analitikák alapján lehet kimutatni. Ezek közt kell kimutatni azokat a költségeket, ráfordításokat, amelyeket a tárgyévet követően számláztak ki, de a mérleg fordulónapjáig érvényesek, azokat a bevételeket, amelyek a tárgyévben kerültek kiszámlázásra, de a következő évre vonatkoznak, illetve a mérleg elkészítésének időpontja és fordulónapja között a lezárt üzleti évhez kapcsolódó késedelmi kamatot, kártérítési igényt.

Könyvviteli zárlat:

Könyvviteli zárlat év végén készül. A zárlati munka során egyeztetni kell a főkönyvet az analitikákkal és kiegészíteni, helyesbíteni, egyeztetni kell a könyvelést. Az éves zárást a beszámoló elkészítéséig kell elvégezni. A főkönyvi kivonat az éves zárás után nyomtatásra kerül.⁶

⁶ A HOB-OMEGA Kft. Számviteli politikája

3. A SZÁMVITELI BESZÁMOLÓ

3.1. A beszámoló szerepe

Nem véletlen, hogy a róla szóló szakirodalmak a beszámolót a tájékoztatás eszközeként emlegetik:

„A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény alapján a piacgazdaság működéséhez nélkülözhetetlen, hogy a piac szereplői számára hozzáférhetően, döntéseik megalapozása érdekében mind a vállalkozók, mind a nem nyereség-orientált szervezetek, valamint az egyéb gazdálkodást folytató szervezetek vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről és azok alakulásáról objektív információk álljanak rendelkezésre. A számvitel az a tevékenység, amely alkalmas arra, hogy a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről információkat szolgáltatson. A számviteli munka olyan gyakorlati tevékenység, amely a gazdálkodás folyamatait előre meghatározott rendszerben folyamatosan megfigyeli, feljegyzi, rendszerezi és feldolgozza.” (Dr. Siklósi Ágnes – Veress Attila: Pénzügyi számvitel II. A beszámolóképzítés, 2011, p. 11.)

A számviteli törvény leginkább a beszámoló elkészítésére gyakorol hatást. A könyvelés, leltározás, értékelés stb., mind a beszámolónak vannak „alárendelve”.

A beszámolóképzítésnél elsősorban az a fontos, hogy a külső piaci szereplők számára legyen elegendő információ szolgáltatva, a gazdálkodó vagyonáról, pénzügyi helyzetéről, eszközeiről és forrásairól, az üzleti év eredményéről megbízható és valós képet kell biztosítani. Akkor eredményes a számviteli tevékenység, ha a gazdálkodó vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét mutató hiteles információk időben eljutnak az érdekeltekhez a beszámoló segítségével.

Nem maga a könyvvezetés foglalkoztatja azokat, akik ezeket az információkat igénylik, hanem az hogy mennyi a vagyonuk az adott időszakban, ez nőtt-e vagy csökkent az előző időszakokhoz képest, mennyi jövedelmet tudtak megtermelni, a pénzügyi helyzetben történt-e változás, stb.

Azok számára, akik a törvény hatálya alá tartoznak, meg van határozva a könyvvezetési kötelezettség, a beszámoló elkészítése során figyelembe veendő elvek, szabályok, illetve a nyilvánosságra hozatalra és a könyvvizsgálatra vonatkozó kritériumok.⁷

A számviteli törvény hatálya alá tartoznak:

- a vállalkozók,
- az államháztartás szervezetei,
- az egyéb szervezetek (lakásszövetkezetek, alapítványok, ügyvédi iroda, társasház, egyházi jogi személy, stb...),
- a Magyar Nemzeti Bank,
- az általuk, illetve természetes személy által alapított egészségügyi, szociális és oktatási intézmény.

A számviteli törvény hatálya nem terjed ki:

- az egyéni vállalkozókra,
- a polgári jogi társaságra,
- az építőközösségre,
- a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi kereskedelmi képviselőjére,
- a jogi személyiség nélküli gazdasági társaságra és korlátlan felelősségű egyéni cégre, amely EVA-s adóalanyként működik az üzleti évben.⁸

⁷ Dr. Siklósi Ágnes – Dr. Veress Attila: Könyvvezetés és beszámolóképzés, Budapest: Saldo, 2015. p. 16.

⁸ Dr. Siklósi Ágnes – Veress Attila: Pénzügyi számvitel II. A beszámolóképzés, Budapest: Perfekt, 2011. p. 13.)

3.2. A beszámoló fajtái

A beszámoló fajtájának megválasztása három fő paramétertől függ, az éves nettó árbevétel nagyságától, a mérleg főösszegétől és a foglalkoztatottak létszámától. Ezek alapján a gazdálkodók az alábbi módokon tehetnek eleget beszámolási kötelezettségüknek. A beszámoló fajtája lehet:

- Éves beszámoló
- Egyszerűsített éves beszámoló
- Konszolidált éves beszámoló
- Egyszerűsített beszámoló
- Mikrogazdálkodói egyszerűsített éves beszámoló

A 2016-os számviteli törvény változások miatt, a gazdálkodó szervezeteknek az eddigtől eltérő határértékeket kell figyelembe venniük a beszámoló fajtájának kiválasztásánál.

Éves beszámoló:

Általános szabály, hogy éves beszámolót és üzleti jelentést köteles készíteni a kettős könyvvitelt vezető vállalkozó, kivéve, ha adottak az egyszerűsített éves beszámoló készítésének feltételei. Részei a mérleg, eredménykimutatás és a kiegészítő melléklet.

Egyszerűsített éves beszámoló:

Egyszerűsített éves beszámolót készíthet az a kettős könyvvitelt vezető vállalkozás, ahol két egymást követő üzleti évben, a három mutató közül bármely kettő nem haladja meg az alábbi értékeket:

Egyszerűsített éves beszámoló - Határértékek		
Éves nettó árbevétel (millió forint)	Mérlegfőösszeg (millió forint)	Foglalkoztatottak száma (fő)
2 400	1 200	50

1. táblázat: Egyszerűsített éves beszámoló határértékei (Forrás: saját)

Részei a mérleg, az eredménykimutatás és a kiegészítő melléklet.

Konzolidált éves beszámoló:

A vállalatcsoportnál, amellett hogy a tagvállalatoknak el kell készíteni külön éves beszámolóikat, a konszolidált beszámolót az anyavállalat készíti. Az összevont éves beszámoló az egész vállalatcsoport vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét fogja át. Ha a három mutatóérték közül kettő meghaladja az alábbi értékeket, fennáll a konszolidált beszámoló készítési kötelezettség:

Konzolidált éves beszámoló - Határértékek		
Éves nettó árbevétel (millió forint)	Mérlegfőösszeg (millió forint)	Foglalkoztatottak száma (fő)
12 000	6 000	250

2. táblázat: Konzolidált éves beszámoló határértékei (Forrás: saját)

Részei a mérleg, az eredménykimutatás és a kiegészítő melléklet.

Egyszerűsített beszámoló:

Az egyszerűsített beszámoló készítését az egyszeres könyvvitelt vezető vállalkozások választhatják.

Részei az egyszerűsített mérleg és az eredménylevezetés.

Mikrogazdálkodói egyszerűsített éves beszámoló:

Az a könyvvizsgálatra nem kötelezett vállalkozás készíthet mikrogazdálkodói beszámolót, akinek két egymást követő üzleti évében az alábbi mutatók közül bármely kettő nem haladja meg az alábbi értékeket:

Mikrogazdálkodói egyszerűsített éves beszámoló - Határértékek		
Éves nettó árbevétel (millió forint)	Mérlegfőösszeg (millió forint)	Foglalkoztatottak száma (fő)
200	100	10

3. táblázat: Mikrogazdálkodói egyszerűsített éves beszámoló határértékei (Forrás: saját)

Részei a mérleg és az eredménykimutatás.

4. A BESZÁMOLÓ ELEMZÉSE

4.1. Az elemzés fogalma, szükségessége

A gazdálkodók számára a tájékozódás eszköze a beszámoló, ez alapján juthatnak információhoz egymás működéséről, tevékenységéről, hiteles vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről.

„A vállalkozások megítélésének, értékelésének egyik fontos módszere az elemzés, amely a gazdálkodáshoz nélkülözhetetlen tájékozottság megszerzését segíti elő. Az elemzés tulajdonképpen összefüggések, gazdasági jelenségek és az ezekre ható tényezők feltárását jelenti, tehát a megismerés módjaként határozható meg, amely elősegíti, részben pedig biztosítja a szükséges információk megszerzését.” (Dr. Bíró T. – Kresalek P. – Dr. Pucsek J. – Dr. Sztanó I.: A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése, 2012, p. 13.)

Egy vállalat gazdálkodásának értékelése kifejezetten hasznos, mivel egyrészt törvény írja elő, másrészt mert a vállalkozás csak ilyen módon térképezhető fel megfelelő mértékben.

A vállalkozásnak dönteni kell arról, hogy mely tevékenységeit viszi tovább, ez alapján hogy alakítsa kapcsolatait a partnerekkel, miként finanszírozza működését, egyszóval hogy viszonyuljon a környezetéhez.

A társaságról tájékozódnia kell főként a többi vállalkozónak, hogy milyen szinten fogadhatja el a fent említett tevékenységeket, milyen kapcsolatot hozhat létre működése folyamán.

Nélkülözhetetlen, hogy az adott vállalkozásról és annak gazdálkodási folyamatairól a benne résztvevőknek – a tulajdonosoknak, a vállalat vezetőinek, a befektetőknek, a hitelezőknek, a partnereknek, a munkavállalóknak és a vállalkozás környezetének – elegendő információjuk, ismeretük legyen.⁹

⁹ Dr. Bíró Tibor – Kresalek Péter – Dr. Pucsek József – Dr. Sztanó Imre: A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése, Budapest: Perfekt, 2012. p. 12.

4.2. A beszámoló elemzésének módszerei

„A gazdasági elemzés tárgya az igényeknek megfelelően nagyon sokféle lehet, így az elemzés vonatkozhat az adott vállalkozás egyes alrendszeire, tehát a piaci tevékenységre, a gazdálkodó szervezetfejlesztési, beszerzési, termelési vagy áruforgalmi, szolgáltatási tevékenységeire, a munkaerővel és a tárgyi eszközökkel való gazdálkodásra stb., és irányulhat a vállalkozás átfogó, komplex értékelésére, amelyet általában a számviteli beszámoló alapoz meg.” (Dr. Bíró T. – Kresalek P. – Dr. Pucsek J. – Dr. Sztanó I.: A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése, 2012, p. 14.)

Egy vállalat gazdálkodásának a feltérképezéséhez, összefüggéseinek tanulmányozásához elsősorban a mérleg és az eredménykimutatás adatai nyújtanak segítséget.

A beszámoló tekintetében egy vállalkozás elemzése az alábbiakat foglalja magába:

- a vagyoni és pénzügyi helyzet alakulásának vizsgálatát,
- a gazdálkodás jövedelmezőségének értékelését, valamint
- a vállalati tevékenység hatékonyságának vizsgálatát.

A beszámoló elemzése lehet:

- Külső mérlegelemzés: a beszámoló adatainak felhasználásával (mérleg, eredménykimutatás, kiegészítő melléklet) történik.
- Belső mérlegelemzés: a beszámoló adatain kívül nem publikus adatok ismeretében végezhető el az elemzés, mint pl.: főkönyvi számlák, kivonatok, analitikus nyilvántartások, üzleti tervek stb.

Az elemzéshez egy olyan mutatószámrendszert érdemes létrehozni, ami legfőképpen jellemzi a vállalat tevékenységét.

„A mutatószámok olyan jelentősen összevont, tömörített numerikus kifejezések, amelyek koncentrált formában adnak ismeretet számszerűsíthető, illetve mennyiségi úton bemutatható – rendszeresen ismétlődő – jelenségekről.” (Blumné Bán Erika – Kresalek Péter – Pucsek József: A vállalati elemzés alapismeretei, 2011, p. 22.)

Megkülönböztetünk abszolút és relatív mutatószámokat, az abszolút mutatószámokat összegzéssel, különbségképzéssel, középérték-számítással kapjuk, a relatív számok az abszolút mutatókból képzett viszonyszámok.

5. A MÉRLEG ADATAINAK ELEMZÉSE

„A mérleg olyan számviteli okmány, amely a vállalkozás eszközeit és forrásait adott időpontra vonatkozóan, megfelelően értékelve, pénzügyi értékben összesítve, előírt szerkezetben tartalmazza. A mérleg összeállítás tulajdonképpen az eszközök és a források számbavételét és a megfelelő formában történő dokumentálását jelenti.” (Dr. Siklósi Ágnes – Veress Attila: Pénzügyi számvitel II. A beszámoló készítése, 2011, p. 173.)

A vállalkozás vagyoni és pénzügyi helyzetének megismerésére a beszámoló mérlege áll rendelkezésre. Attól függően, hogy miként van megközelítve, illetve mennyire részletekbe menő az elemzés, kétfajta módon végezhető el:

- a mérleg átfogó elemzésével
- a mérlegtételek részletes vizsgálatával.

Az átfogó elemzés, amely a társaság vagyoni és pénzügyi helyzetének, illetve ezek alakulásának megítélésében ad segítséget, a mérleg előző évi és tárgyévi adataira épül, tulajdonképpen egy időbeli összevetést jelent.

Az eszközök és a források adatainak alkalmazásával, az elemzés történhet:

- vertikálisan
- horizontálisan.

A vertikális elemzés azt jelenti, hogy vagy csak az eszköz oldal adatainak, vagy csak a forrás oldal adatainak segítségével végezzük el a számításokat. Ez az eszköz- és forrásállomány összetételének vizsgálatával, vagy vertikális mutatószámok képzésével valósítható meg.

Horizontális elemzésnél a mérleg két oldala kerül összemérésre, az eszköz és a forrás oldalról egyaránt felhasználásra kerülnek a mérleg adatai.¹⁰

¹⁰ Blumné Bán Erika – Kresalek Péter – Pucsek József: A vállalati elemzés alapismeretei, Budapest: Saldo, 2011. p. 83.

5.1. A társaság vagyoni helyzetének elemzése

Az előzőekben leírtak alapján egy vállalkozás vagyoni helyzetének átfogó értékelése történhet egyrészt az eszközök és források összetételének elemzésével, másrészt különféle mutatószámok felhasználásával.

5.1.1. Az eszköz- és forrásállomány vizsgálata

A megoszlási viszonyszámok számszerűsítése megfelelő módszer az eszközök és források összetételének, pontosabban ezek alakulásának elemzéséhez. Vizsgálhatóak a mérlegfőcsoportok arányai a mérlegfőösszeghez viszonyítva (pl. befektetett eszközök az összes eszközön belül), a mérlegcsoportok arányai a mérlegfőcsoportokon belül (pl. a forgóeszközökön belül a készletek, követelések, értékpapírok, pénzeszközök), illetve mérlegcsoporton belüli arányok (pl. készleteken belül az anyagok, áruk aránya). Ezen viszonyszámok alapján már lehetőség van elemzésre, ám az előző év és tárgyév viszonyszámainak összevetése időbeli összehasonlításra ad módot, ez alapján láthatóvá válhatnak egyéb összefüggések.

Az eszközök összetétele (megoszlás %-ban):

Megnevezés	2012	2013	2014
Befektetett eszközök	25,67	10,28	26,47
Forgóeszközök	73,69	89,13	72,43
Aktív időbeli elhatárolások	0,64	0,59	1,10
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	100,00	100,00	100,00

4. táblázat: Az egyes mérlegfőcsoportok aránya az összes eszközön belül (Forrás: saját készítés a beszámoló alapján)

A társaság befektetett eszközeinek 2012-ről 2013-ra történő ugrásszerű csökkenése, majd 2013-ról 2014-re történő – több mint kétszeres – növekedése a vállalkozás tárgyi eszköz állományának változása miatt következett be. A forgóeszközök aránya az eszközökön belül nem mutatott jelentős változást az egyes időszakokban, mindhárom év

eszközeinek a legnagyobb részét a forgóeszközök tették ki, ez pozitívnak vélhető, mivel a magasabb forgóeszköz arány a vállalkozás rugalmasságára utalhat.

A legtöbb követelése és pénzeszköze a 2013-as évben volt a vállalkozásnak, utóbbinak 97,15%-át bankbetétek tették ki, a maradék 2,8% a pénztárban jelent meg. Aktív időbeli elhatárolással rendelkezett a vállalkozás a vizsgált időszakokban, a következő évekre vonatkozó költségek, illetve az előre elszámolt bevételek, tárgydőszakra járó kamatok által.

Az elemzés során figyelembe veendő, hogy a tevékenység típusától sokban függ az adott cég eszközeinek a felépítése. Nem mindegy hogy termelő-, szolgáltató-, vagy kereskedelmi tevékenységet folytat a vállalkozás. A termelő tevékenységnél javarészt a befektetett eszközökön van a hangsúly, szolgáltató és kereskedelmi tevékenységek esetében pedig általában a forgóeszközökön.

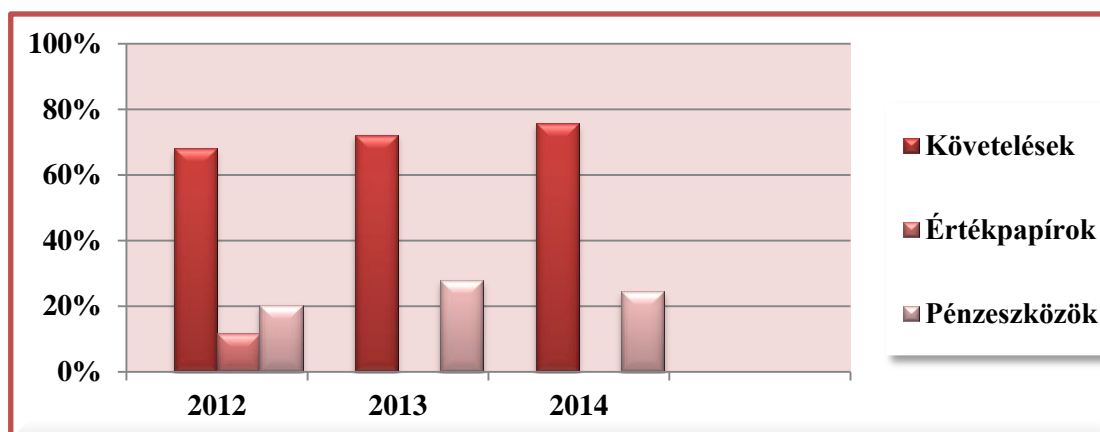
A fenti táblázatból is jól észrevehető, hogy a HOB-OMEGA Kft. összes eszközein belül a forgóeszközök aránya a legnagyobb, a cég szolgáltató tevékenységet folytat.

Következő lépésként a mérlegcsoportokat arányosítom a mérlegfőcsoportokhoz.

A befektetett eszközök megoszlása %-ban:

Ami a befektetett eszközöket illeti, a vállalkozás 2012-ben, 2013-ban és 2014-ben nem rendelkezett sem immateriális javakkal sem befektetett pénzügyi eszközökkel, tehát a befektetett eszközök 100%-át mindhárom évben a tárgyi eszközök tették ki.

A forgóeszközök megoszlása %-ban:

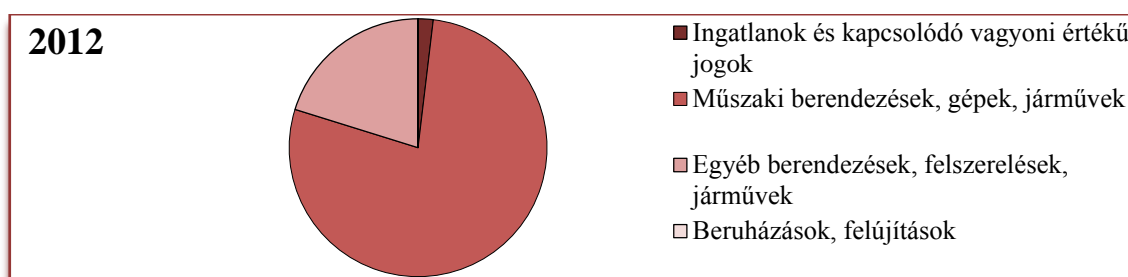

1. ábra: A HOB-OMEGA Kft. forgóeszközeinek megoszlása (Forrás: saját készítés a mérleg adatai alapján)

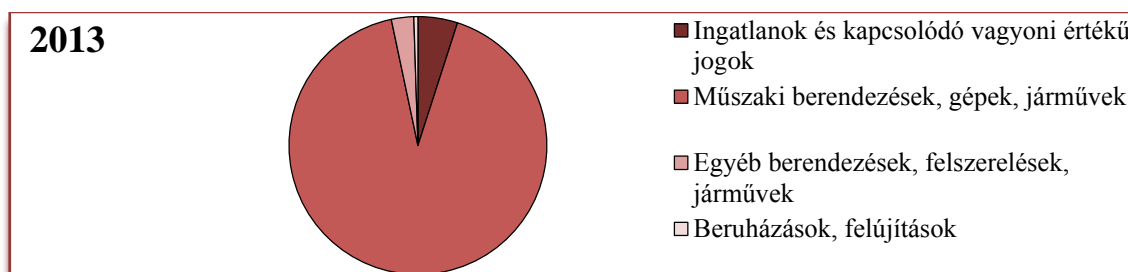
Ahogy a fenti diagram is mutatja, a vállalkozás készletekkel nem rendelkezett a három év során. Forgóeszközeinek legnagyobb részét (60-80%-át) a követelések tették ki, ezeknek a teljes egésze vevőkövetelés, nem rendelkeztek kétes követeléssel, így értékvesztést nem számoltak el. Az évek során kis mértékben, de fokozatosan növekedett a vevőkövetelések aránya. Értékpapírjai csak a 2012-es évben voltak a társaságnak, ezek is kevesebb mint 12%- a a forgóeszközöknek.

A mérlegcsoportokon belüli arányok vizsgálatát illetően a vállalkozás tárgyi eszközeinek összetételét szemléltetem.

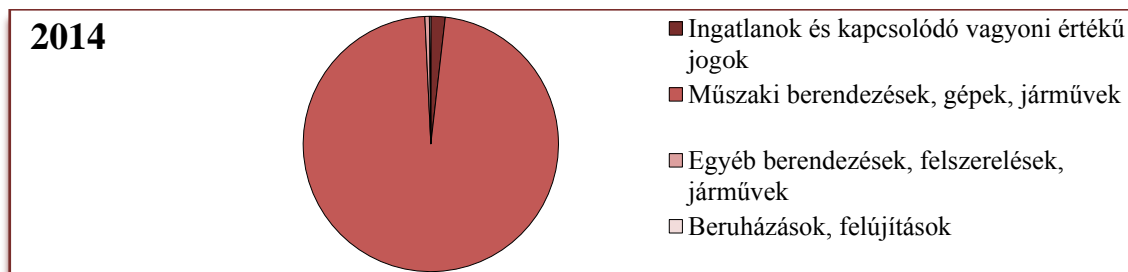
A tárgyi eszközök megoszlása %-ban:

2. ábra – Forrás: saját készítés a mérleg adatai alapján

3. ábra – Forrás: saját készítés a mérleg adatai alapján

4. ábra – Forrás: saját készítés a mérleg adatai alapján

Az itt látható diagramokon észrevehető, hogy a vállalkozás tárgyi eszközeinek döntő részét minden egyes évben a műszaki berendezések, gépek, járművek tették ki. Ez leginkább annak köszönhető, hogy a cég használatában lévő, tevékenységét közvetlenül

szolgáló eszközöket, a teherautókat a műszaki berendezések, gépek, járművek közé soroljuk. A tevékenységből kifolyólag ezen eszközökből áll a legtöbb a vállalkozás rendelkezésére. 2014-ben rendelkeztek a legtöbb tárgyi eszközzel és ezen belül is 97%-ban a műszaki berendezések, gépek, járművek szerepeltek. Ebben az évben szereztek be egy új tehergépjárművet. A 2013-ban történő kisebb járműfelújítás következtében 40 eFt-ot a beruházások, felújítások sorban szerepeltet a társaság. Ez a tárgyi eszközökön belül kevesebb mint 1%. Az ingatlanok és vagyoni értékű jogok közt jelenik meg a vállalkozás tulajdonában lévő földterület, ez is csak 2-5%-a a tárgyi eszközöknek az egyes években, 393 eFt. Az egyéb berendezések, felszerelések, járművek aránya 2012-ben a tárgyi eszközök több mint 20%-a, a következő évekre 3%-ra és 1%-ra csökkent ez az arány. A vállalkozás 2012-ben több - egyéb berendezés közé sorolható - tárgyi eszközt szerzett be (számítógép, bútor, stb.) és a korábban vásárolt nagyobb értékű eszközök, mint pl. a személygépjárművek, 2013-ra és 2014-re leírásra kerültek.

Ezzel a módszerrel a források szerkezetét, a források csoportjainak belső arányait is vizsgálhatjuk. Ami már korábban említésre került, hogy az eszközszerkezetet inkább a vállalati tevékenység fajtája, tartalma befolyásolja, míg a források szerkezetét jellemzően tulajdonosi döntések. Ez egyrészt a cég jegyzett tőkével való ellátását, másrészt az eredmény-visszaforgatást foglalja magába, ami a saját tőke növelése érdekében történik.¹¹

A források összetétele (megoszlás %-ban):

Megnevezés	2012	2013	2014
Saját tőke	86,92	80,12	75,06
Céltartalékok	0,00	0,00	0,00
Kötelezettségek	13,08	19,88	24,94
Passzív időbeli elhatárolások	0,00	0,00	0,00
FORRÁSOK ÖSSZESEN	100,00	100,00	100,00

5. táblázat: Az egyes mérlegfőcsoportok megoszlása az összes forráson belül (Forrás: saját készítés a beszámoló alapján)

¹¹ Blumné Bán Erika – Kresalek Péter – Pucsek József: A vállalati elemzés alapismeretei. Budapest, Saldo, 2011. p. 85.

A saját tőke összetétele (megoszlás %-ban):

Megnevezés	2012	2013	2014
Jegyzett tőke	7,09	8,12	8,09
Jegyzett, de még be nem fizetett tőke	0,00	0,00	0,00
Tőketartalék	0,00	0,00	0,00
Eredménytartalék	90,78	106,26	91,56
Lekötött tartalék	0,00	0,00	0,00
Értékelési tartalék	0,00	0,00	0,00
Mérleg szerinti eredmény	2,13	-14,38	0,35
SAJÁT TŐKE	100,00	100,00	100,00

6. táblázat: A saját tőke összetétele (Forrás: saját készítés a mérleg alapján)

A vállalkozás a vizsgált időszakban céltartalékot nem képzett, Nem volt garanciális és egyéb, jogszabály által előírt kötelezettsége. Nem voltak tárgyévi eredményt módosító, csökkentő könyvelési tételei, nem rendelkezett passzív időbeli elhatárolásokkal.

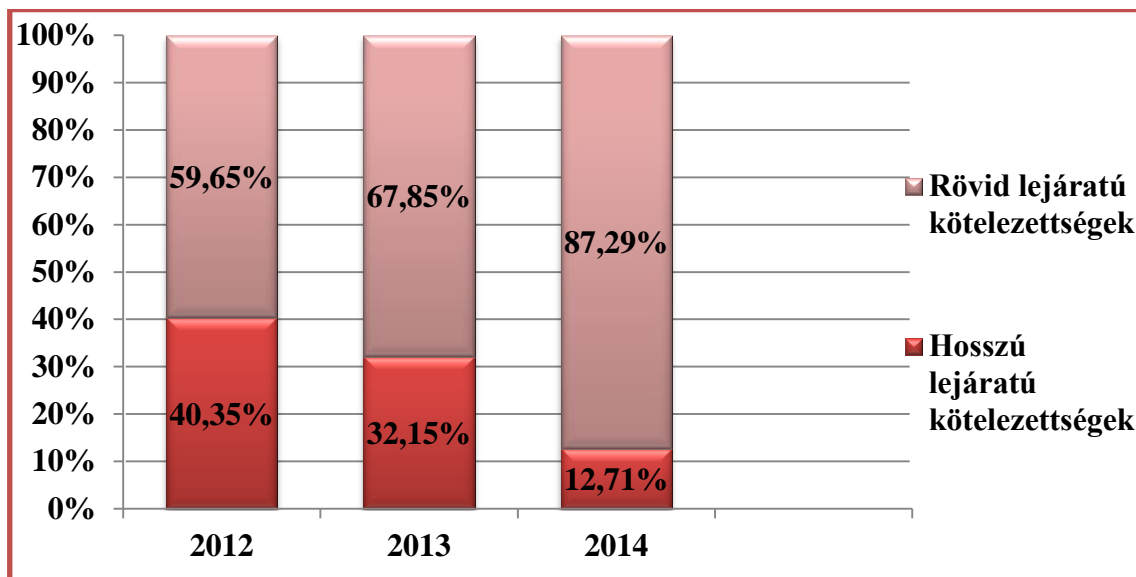
A források túlnyomó részét a saját tőke teszi ki. A saját tőke forrásokon belüli aránya (tőkeellátottság) megmutatja, hogy a vállalkozásnak milyen mértékben állnak saját források a rendelkezésére. A saját tőke csökkenő aránya a forráson belül nem tekinthető kedvezőnek, a tőkeerőséget tekintve javarészt a növekedés vélhető pozitívnak. A társaságnál ez 2012-ről 2014-re csökkenő tendenciát mutatott, ám ez esetben nem tekintendő negatívnak mivel az 50% feletti értékek jónak számítanak. A saját tőkén belül a jegyzett tőke 7-8% az egyes években. Az eredménytartalék jelentős összegű volt mindhárom évben, 2013-ban a negatív mérleg szerinti eredményen látható veszteség miatt 106, 26%-át tette ki a saját tőkének.

Az idegen források (kötelezettségek) aránya növekedést mutatott. Ez nem feltétlen jelent negatívumot, viszont ha sorozatosan növekszik, figyelni kell arra, hogy a vállalkozás külső támogatástól függhet.¹²

A kötelezettségeken belül a hátrasorolt, a hosszú lejáratú, illetve a rövid lejáratú kötelezettségek arányai is értékelhetőek.

¹² Dr. Bíró Tibor – Kresalek Péter – Dr. Pucsek József – Dr. Sztanó Imre: A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése, Budapest: Perfekt, 2012. p. 69.

A kötelezettségek megoszlása %-ban:

5. ábra: A HOB-OMEGA Kft. kötelezettségeinek összetétele a mérleg adatai alapján

A vállalkozás nem rendelkezett hátrасorolt kötelezettségekkel. A hosszú lejáratú kötelezettségek aránya csökkenést mutatott, ezzel szemben a rövid lejáratú kötelezettségek aránya növekedett évről évre. A hosszú lejáratú kötelezettségeken belül a tulajdonosok által nyújtott hosszú lejáratú kölcsönök szerepelnek. Öt évnél hosszabb futamidejű kötelezettsége a vállalkozásnak nem volt. A rövid lejáratú kötelezettségek jelentős részét a szállítókkal szembeni tartozások teszik ki, ezek növekedése miatt nőtt a rövid lejáratú kötelezettségek aránya.

5.1.2. A vagyon fedezettségének vizsgálata

A vállalkozás számára fontos, hogy saját forrásból tudja finanszírozni befektetett eszközeit hosszabb távon. A befektetett eszközök fedezetének elemzésekor láthatóvá válik, hogy a tartós források és tartósan lekötött eszközök milyen összhangban vannak egymással, ezáltal egy kiterjedtebb képet kapunk.

A mutatónak kétféle formája is vizsgálható:

- A: a saját tőkét viszonyítjuk a befektetett eszközökhöz
- B: a saját tőke és a hosszú lejáratú kötelezettségek összegét viszonyítjuk a befektetett eszközökhöz¹³

¹³ Dr. Bíró Tibor – Dr. Pucsek József – Dr. Sztanó Imre: Amit a mérleg mutat, Budapest: Saldo, 2010. p. 35.

Az „A” mutatóból az olvasható ki, hogy milyen mértékű fedezetet biztosít a saját tőke a befektetett eszközökre. A „B” mutató azoknak a cégeknek nyújt nagyobb segítséget, amelyek gyakrabban használnak fel idegen forrásokat, hiszen ennél a mutatónál nem csak a saját tőkét tekintik fedezetnek, hanem emellett a hosszú lejáratú kötelezettségeket is.

A befektetett eszközök fedezettsége %-ban:

Megnevezés	2012	2013	2014
A befektetett eszközök fedezete A	338,55	779,40	283,59
A befektetett eszközök fedezete B	359,11	841,56	295,57

7. táblázat: A befektetett eszközök fedezettsége (Forrás: saját készítés a beszámoló alapján)

A fent látható mutatók minél nagyobb – 100% feletti - értéket mutatnak, annál kedvezőbbek. Jól látható, hogy ennél a társaságnál mindegyik évben rendkívül magasak ezek az értékek, ez pozitívumot jelent, mivel kisebb az esélye annak, hogy idegen forrást kellett felhasználni a befektetett eszközök vételezésére. Ezáltal a vállalkozásnak nagyobb esélye nyílik a fejlődésre. 2013-ra a mutató értéke több mint kétszeresére növekedett, ennek oka a tárgyi eszközök értékének alacsony száma ebben az évben.

5.1.3. Tőkeszerkezeti mutatók vizsgálata

Az eszköz és forrásállomány vizsgálatok már elemzésre kerültek tőkeszerkezeti mutatók, mint például a tőkeellátottság. Ennek a mutatónak alapján a vállalkozás nem kényszerült külső forrásbevonásra, hiszen mindhárom évben jóval 50% felett voltak az értékek.

Tőkearányos mérleg szerinti eredmény:

A saját tőkéhez kapcsolódódik a tőkearányos mérleg szerinti eredmény mutatója is, amelyből vizsgálni tudjuk az adott évben – saját forrásból - bekövetkezett vagyonnövekedést.

A tőkearányos mérleg szerinti eredmény meghatározható kétféle módon:

- A: a mérleg szerinti eredmény és a jegyzett tőke hányadosaként,
- B: a mérleg szerinti eredmény és a saját tőke hányadosaként.

Megnevezés	2012	2013	2014
Tőkearányos mérleg szerinti eredmény A (%)	30,04	-177,08	4,26
Tőkearányos mérleg szerinti eredmény B (%)	2,13	-0,14	0,34

8. táblázat: Tőkearányos mérleg szerinti eredmény mutatói (Forrás: saját készítés a beszámoló alapján)

Az „A” mutatóval valószínűbb képet kapunk, mivel az a jegyzett tőkéhez viszonyítva mutatja be a tőkeváltozást, ami állandó az egyes években. Ennél a mutatónál csak a mérleg szerinti eredmény változásának van módosító hatása a vizsgált években.

A „B” mutató a mérleg szerinti eredmény szerepét mutatja be a saját tőkén belüli alakulásában, azaz a jegyzett tőke és az évek során összehalmozott tőke tárgyévi alakulásának - növekedésének vagy csökkenésének – mértékét fejezi ki.¹⁴

A 2013-as év veszteségessége miatt a mutatók 2012-ről 2013-ra nagymértékű csökkenést mutattak. 2014-re ugyan még mindig alacsony, viszont már pozitív értékek jelentek meg.

Tőkefeszültség:

A saját tőke és az idegen tőke (kötelezettségek) kapcsolata elemezhető a tőkefeszültség mutatójával. A mutató értékét úgy kapjuk, hogy az idegen tőkét viszonyítjuk a saját tőkéhez.

Megnevezés	2012	2013	2014
Tőkefeszültség (%)	15,05	24,81	33,23

9. táblázat: A tőkefeszültség mutatója (Forrás: saját készítés a beszámoló alapján)

A tőkefeszültség a vállalkozás finanszírozási rendszeréről ad információt. Azt mutatja, hogy a saját tőkéhez viszonyítva a vállalkozás milyen mértékben vesz igénybe külső

¹⁴ Dr. Bíró Tibor – Kresalek Péter – Dr. Pucsek József – Dr. Sztanó Imre: A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése. Budapest, Perfekt, 2012. p. 68.

finanszírozást. Ennél a mutatónál minél alacsonyabb értéket kapunk, annál kedvezőbb a helyzet.

A Kft. esetében az értékek évről évre növekedtek, viszont a 2014-es évben elért 33% még mindig nem tekinthető magasnak. Ha a mutató értéke 100%-hoz közeli vagy annál magasabb, az azt jelenti, hogy az idegen tőke aránya nagyobb a saját tőkénél, így fennáll az eladósodás kockázata.

Saját tőke – jegyzett tőke arány:

A saját tőke alakulásának vizsgálatánál gyakran előfordul a saját tőke és a jegyzett tőke kapcsolatának elemzése. Megmutatja, hogy a cég rendelkezésre bocsátott tőkéje hogy alakult – növekedett vagy csökkent - a működés során. Ennek az arálynak a számításánál a saját tőke értékét viszonyítjuk a jegyzett tőke értékéhez.

Megnevezés	2012	2013	2014
Saját tőke – jegyzett tőke arány (%)	1 410,04	1 231,30	1 235,58
Együtthatós formában	14,1	12,31	12,36

10. táblázat: A saját és a jegyzett tőke aránya (Forrás: saját készítés a beszámoló alapján)

2012-ről 2014-re a jegyzett tőke aránya növekedett a saját tőkén belül, ennek oka a saját tőke értékének csökkenése, mivel a jegyzett tőke értéke változatlan maradt.

Mivel az arányok rendkívül magasak, célszerű együtthatós formában is szemléltetni a kapott eredményeket. Így jobban látható, hogy a saját tőke 12-14-szerese a jegyzett tőkének.

5.2. A társaság pénzügyi helyzetének elemzése

Egy vállalkozás gazdálkodásának kiemelten fontos, hogy pénzügyi helyzete is elemzésre kerüljön. A cég piaci helyzetétől, tevékenységétől, nagyságától, jövedelmezőségétől sokban függ a pénzügyi helyzetének alakulása. Csak problémamentes pénzügyi helyzet mellett lehet előrejutásra számítani.

A pénzügyi helyzet elemzése a tulajdonosokon kívül a hitelezők számára kiemelten fontos, mivel az előző évek adatainak vizsgálata segítséget nyújt abban, hogy meg lehessen becsülni a fizetőképesség alakulását az elkövetkezendő évekre.

„A pénzügyi helyzet mutatószámokkal történő elemzése – kicsit leegyszerűsítve – vonatkozhat:

- *hosszabb távra, értékelve az adósságállományra vonatkozó mutatók alakulását és*
- *rövid távra (a mérleg elemzése kapcsán általában egy évre), vizsgálva a likviditási mutatók nagyságát és változását.”*

(Dr. Bíró T. – Kresalek P. – Dr. Pucsek J. – Dr. Sztanó I.: A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése, 2012, p. 71.)

5.2.1. Az adósságállomány vizsgálata

Az adósságállomány az egy éven túli tartozások – hosszú lejáratú és az esetlegesen előforduló hátrasorolt kötelezettségek – értékét jelenti.

„Az erre vonatkozó értékelések alapja lehet:

- *az adósságállomány mint hosszú lejáratú idegen forrás és az összes tartós forrás (a saját tőke és az adósságállomány összege) arányának kifejezése és*
- *az adósságállomány fedezettségének számszerűsítése.”*

(Dr. Bíró Tibor – Dr. Pucsek József – Dr. Sztanó Imre: Amit a mérleg mutat, 2010, p. 41.)

Az adósságállomány aránya:

Az adósságállomány aránya nevű mutató számításakor a hosszú lejáratú kötelezettségeket viszonyítjuk a hosszú lejáratú kötelezettségek és a saját tőke összegéhez.

Megnevezés	2012	2013	2014
Adósságállomány aránya (%)	5,73	7,39	4,05

11. táblázat: Az adósságállomány arányai (Forrás: saját készítés a beszámoló alapján)

A tőkefeszültség mutatója mellett ez a mutató is hasonlóképp a cég külső finanszírozási igényéről ad információt.

Az adósság és a saját tőke együttes összegéhez mérten az adósságállomány aránya nem mutatkozik magasnak az egyes években. 2012-ről 2013-ra kevesebb, mint 2%-al nőtt, a saját tőke csökkenése miatt, majd 2014-re több mint 3%-al csökkent a hosszú lejáratú kötelezettségek csökkenése miatt.

Az arány csak akkor mutatkozik súlyosnak, ha eléri a 60%-os értéket, mivel ilyen esetben eladósodottságot jelez.

A saját tőke aránya:

A saját tőke aránya mutató több tájékoztatást nem nyújt, hiszen az adósságállomány arányát egészíti ki 100%-ra, de kiszámíthatjuk úgy is, hogy a saját tőke értékét viszonyítjuk a hosszú lejáratú kötelezettségek és a saját tőke összegéhez.

Megnevezés	2012	2013	2014
Saját tőke aránya (%)	94,27	92,61	95,95

12. táblázat: A saját tőke arányai (Forrás: saját készítés a beszámoló alapján)

Az adósságállomány aránya lényegében azt mutatja meg, hogy milyen arányban szorul a vállalkozás külső finanszírozásra, a saját tőke aránya ezzel ellentétben azt mutatja meg, hogy milyen arányban tud a saját forrásaira támaszkodni. A saját tőke aránya a Kft. esetében magas, pozitívnak tekinthető.

Az adósságállomány fedezettsége:

Az előzőekben számolt két mutatóhoz hasonlóan az adósságállomány fedezettsége mutató is az adósságállomány és a saját tőke arányainak számításában ad segítséget.

A mutatóból azt olvashatjuk ki, hogy a saját tőke milyen arányban fedezi a hosszú lejáratú kötelezettségeket. Mivel a saját tőke nagysága jelentősen meghaladja a tartós

idegen forrásokét, a magas összegek miatt célszerű együttthatos formában is elvégezni a számításokat.

Megnevezés	2012	2013	2014
Adósságállomány fedezettsége (%)	1 646,47	1 253,87	2 367,01
Együtthatos formában	16,46	12,54	23,67

13. táblázat: Az adósságállomány fedezettsége (Forrás: saját készítés a beszámoló alapján)

A Kft.-nél az adósságállomány fedezettsége mindhárom vizsgált évben rendkívül magas. 2014-ben mutatta a legmagasabb értéket, itt a saját tőke több mint 23-szorosa az adósságállománynak. Ennek oka a hosszú lejáratú kötelezettségek 2014-ben történő majdnem felére csökkenése az előző két időszakhoz képest, ami a tagi kölcsön törlesztése által következett be.

Adósságszolgálati fedezet mutatója:

Az adósságszolgálati fedezet mutatója arról ad információt, hogy a következő évben esedékes adósságszolgálat fedezve van-e az erre felhasználható forrásokból. Azt méri, hogy a vállalkozásnak középtávon milyen az adósságszolgálatra vonatkozó teljesítőképessége. Az adósságszolgálat a fizetendő kamatok és a tőketörlesztés összegét jelenti. 2012-ben a törlesztés összege 1 200 eFt, 2013-ban 0 eFt, 2014-ben 2 300 eFt.

Megnevezés	2012	2013	2014
Adósságszolgálati fedezet mutatója (%)	545,50	0,00	190,87

14. táblázat: Adósságszolgálati fedezet mutatója (Forrás: saját készítés a beszámolók alapján)

A mutató értékeiből láthatjuk, hogy 2012-ben a pénzügyvédelem több mint 5-szörösen, 2014-ben pedig majdnem kétszeresen fedezi a hosszú lejáratú hitelek esedékes törlesztését.

2013-ban a mutató értéke nulla lett, mivel ebben az évben a vállalkozás nem törlesztette a tagi kölcsönét.

5.2.2. A likviditás vizsgálata mutatószámokkal

A likviditás egyenlő a folyamatos fizetőképességgel.

A likviditás vizsgálatának elvégzése főként különböző mutatószámok számításával történik, amelyek a cég stabilitásának helyzetéről adnak információt, arról, hogy a vállalat mennyire egyszerűen tud pénzt szerezni.

„A likviditási helyzet értékelése – alapvetően – a likvid eszközöknek és a rövid lejáratú (egy éven belül esedékessé váló) kötelezettségeknek a szembeállítását jelenti.” (Blumné Bán Erika – Kresalek Péter – Pucsek József: A vállalati elemzés alapismeretei, 2011, p. 92.)

Likviditási mutató (I.):

A likviditási mutató a forgóeszközöket - likvid eszközöket – viszonyítja a rövid lejáratú kötelezettségek összegéhez.

Megnevezés	2012	2013	2014
Likviditási ráta (%)	944,40	660,79	332,65
Együtthatós formában	9,44	6,61	3,33

15. táblázat: A likviditási ráta alakulása (Forrás: saját készítés a beszámoló alapján)

Jól látható, hogy a Kft.-nél a forgóeszközök értéke többszörösen fedezi a rövid lejáratú kötelezettségek értékét mindhárom évben.

Az értékek 2012-ről 2014-re majdnem a harmadára csökkentek, ezt feltehetően az okozta, hogy a rövid lejáratú források aránya növekedett 2014-re, illetve a forgóeszközök aránya 2013-ról 2014-re csökkenést mutatott.

A mutató értékei – a csökkenések ellenére - mindhárom időszakban magasnak számítanak. Főleg akkor áll fenn a fizetési képesség veszélye, ha ezek az értékek 1-nél kevesebbek, azaz ha a rövid lejáratú eszközök értéke nem fedezi a rövid lejáratú kötelezettségek értékét.

Az 1-nél magasabb értékek elfogadhatónak számítanak, a 200%-os minimális érték tekinthető biztonságosnak.

Viszont az sem feltétlen jelent pozitívumot, ha túlzottan nagyok az arányok, a követelések túl magas aránya – alacsony forgási sebesség mellett – okozhat fizetési problémákat a vállalkozásnak, magas likviditási ráta mellett is.

Likviditási gyorsráta (II.):

A likviditási gyorsráta mutatót is úgy számítjuk, hogy a forgóeszközök értékét viszonyítjuk a rövid lejáratú kötelezettségek értékéhez, viszont ebben az esetben a forgóeszközök között nem vesszük figyelembe a készletek értékét.

Mivel a vállalkozás nem rendelkezett a vizsgált évek során készletekkel, a mutatót szükségtelen számolni, hiszen az értékek itt megegyeznek az előbb számított - I. számú – likviditási mutató értékeivel.

Pénzeszköz-likviditás (III.):

A pénzeszköz-likviditás mutató esetében csak a pénzeszközök számítanak fedezetként a rövid lejáratú kötelezettségekre, így a pénzeszközök értékét viszonyítjuk a rövid lejáratú kötelezettségek értékéhez.

Megnevezés	2012	2013	2014
Pénzeszköz-likviditás (%)	191,59	183,93	81,14
Együtthatós formában	1,92	1,84	0,81

16. táblázat: A pénzeszköz-likviditás mutató alakulása (Forrás: saját készítés a beszámoló alapján)

A mutató értékeiből az derül ki, hogy milyen mértékben lenne képes rögtön eleget tenni rövid lejáratú kötelezettségeinek a vállalkozás.

Amint láthatjuk 2012-ben és 2013-ban a mutató 1 egész feletti értéket adott, majdnem elérte a 200%-ot.

2014-re az érték 1 alá csökkent, itt a pénzeszközök értéke is csökkenést mutatott az előző évhez képest, viszont a rövid lejáratú kötelezettségek összege növekedett. A mutató értékének csökkenése tehát ennek tudható be.

Ahogy az I. számú likviditási mutató helyzetében sem, ennél a mutatónál sem feltétlen jelent kedvező helyzetet a túl magas érték.

Ha egy vállalkozásnak ilyen magas összegű pénzeszköz (készpénz) áll a rendelkezésére, azt akár be is fektethetné, így még több jövedelemre tehetne szert. Ezáltal azonban könnyen elvesztegetheti a lehetőséget a haszonszerzésre.

Ha a minimális 20%-ot elérte, már mondhatjuk azt, hogy pozitívnak számít ebből a mutatóból kapott eredmény.

Nettó forgótőke:

A nettó forgótőke értékét a forgóeszközök és a rövid lejáratú kötelezettségek különbségeként kapjuk.

Megnevezés	2012	2013	2014
Nettó forgótőke (eFt)	53 442	58 120	41 696

17. táblázat: Nettó forgótőke alakulása (Forrás: saját készítés a beszámoló alapján)

Annak a vállalkozásnak az esetében, amely magasabb forgóeszköz állománnyal rendelkezik, nagyobb esély van rá, hogy eleget tud tenni a rövid lejáratú kötelezettségeinek. Ezáltal a nettó forgótőke nagysága hatást gyakorol akár hitelek elnyerésére is.

A nettó forgótőke ellátottság a Kft.-nél 2012-ről 2013-ra növekedett, a készpénzzé tehető eszközök állományának növekedése miatt, 2014-re viszont csökkenést mutatott, ennek oka főként a rövid lejáratú kötelezettségek növekedése.

Összességében mindhárom időszakban többszörösen a rövid lejáratú kötelezettségek értéke felett maradt a nettó forgótőke nagysága, fizetéképtelenségre a cégnek rövidebb távon nem kell számítania.

Hitelfedezettség:

A hitelfedezettségi mutatóból az olvasható ki, hogy a vállalkozás rövid lejáratú kötelezettségeit milyen arányban fedezik a követelések.

Ez alapján a mutató kiszámításához a követelések összegét kell viszonyítani a rövid lejáratú kötelezettségek összegéhez.

Megnevezés	2012	2013	2014
Hitelfedezettségi mutató (%)	642,36	476,86	251,51
Együtthatós formában	6,42	4,77	25,15

18. táblázat: A hitelfedezettség alakulása (Forrás: saját készítés a beszámoló alapján)

A hitelfedezettségi mutató értéke akkor tekinthető pozitívnak, ha meghaladja a 100%-ot, azaz a partnerek többel tartoznak a vállalkozásnak, mint amennyivel a cég tartozik szállítóinak, hitelezőinek.

Annak ellenére, hogy a vállalkozás hitelfedezettsége csökkenő tendenciát mutatott a vizsgált évek során, a követelések még így is bőven fedezik a rövid lejáratú kötelezettségek értékét.

Dinamikus likviditás:

A dinamikus likviditási mutató kiszámításához az eredménykimutatás adatára is szükség van, ugyanis ennek az értéknek a meghatározásánál az üzemi (üzleti) tevékenység eredményét viszonyítjuk a rövid lejáratú kötelezettségek összegéhez. Azt vizsgáljuk, hogy ez utóbbit milyen arányban fedezi az eredménykimutatás említett sora.

Megnevezés	2012	2013	2014
Dinamikus likviditás (%)	74,99	-86,99	3,56

19. táblázat: A dinamikus likviditás alakulása (Forrás: saját készítés a beszámoló adatai alapján)

A dinamikus likviditási mutató értéke akkor elfogadható, ha 50% felett van.

A Kft. esetében 50% feletti érték csak 2012-ben mutatkozik. 2013-ra nagymértékű csökkenés történt, mivel ebben az évben a vállalkozás veszteséges volt, az üzemi (üzleti) tevékenység eredménye negatív irányba fordult.

2014-ben újra pozitívvá vált a mutató értéke, viszont még ebben az évben sem érte el a minimálisan elvárt 50%-ot, nem nyújt az üzemi (üzleti) tevékenység eredménye elegendő fedezetet a rövid lejáratú kötelezettségekre.

Vevők és szállítók átlagos átfutási ideje:

A következőkben a vevők és szállítók átlagos átfutási idejét szemléltetem napokban.

A **vevők átlagos átfutási ideje** azt mutatja meg, hogy hány napi értékesítésből származó árbevételnek felel meg a vevőkövetelések átlagos állománya.

Torzító hatás jelentkezhethet abban az esetben, ha a vállalkozás a fizetési határidőket megváltoztatta. Ezáltal a vevők fizetési fegyelme úgy tűnhet hogy javul, viszont ettől a követelések még nem kerülnek hamarabb kiegyenlítésre. Torzító hatás tapasztalható akkor is, ha a követelések áfáinak mértéke különböző, így nehézkessé válik az áfát kiemelni az értékből.

Ha egy cég rendelkezik kapcsolt vállalkozással szembeni, vagy egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szembeni követeléssel, akkor ezeket is bele kell számítani a számláló értékébe, nemcsak a vevőkövetelések értékét.

A mutató számításánál a vevőkövetelések áfa nélküli értékét viszonyítjuk az egy napi értékesítés nettó árbevételéhez.

A vevőkövetelések értékei az összes követelésen belül 2012-ben 35 729 eFt, 2013-ban 43 129 eFt, 2014-ben 38 280 eFt.

Megnevezés	2012	2013	2014
Vevők átlagos átfutási ideje (nap)	78,94	90,24	98,34

20. táblázat: Vevők átlagos átfutási idejének alakulása (Forrás: saját készítés a beszámoló alapján)

A **szállítók átlagos átfutási ideje** a cég fizetési fegyelméről szolgáltat információt, a szállítói tartozások nagyságát jelzi napokban kifejezve.

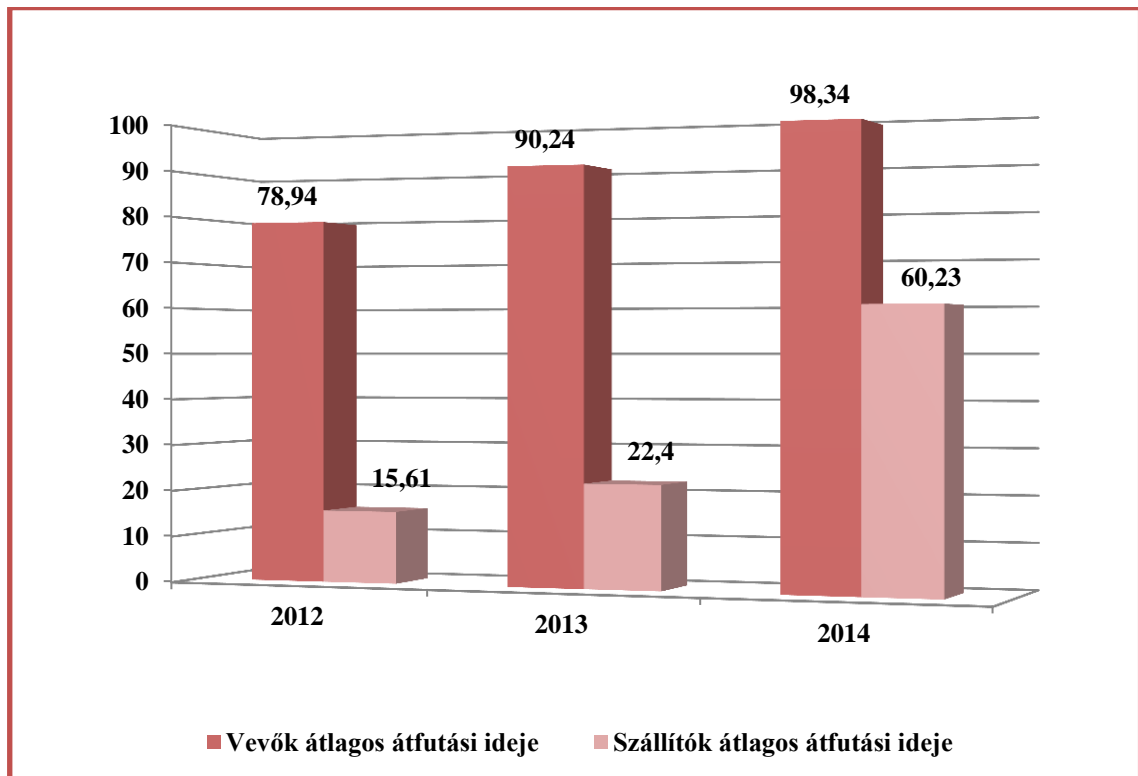
Azoknál a vállalkozásoknál, akik rendelkeznek kapcsolt és egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szembeni kötelezettséggel, célszerű ezekkel az adatokkal elvégezni az elemzést.

Ennek a mutatónak a számításánál a szállítói állomány áfa nélküli összegét viszonyítjuk az egy napi anyagjellegű ráfordításokhoz. A szállítókkal szembeni kötelezettségek összege a rövid lejáratú kötelezettségeken belül 2012-ben 4 375 eFt, 2013-ban 7 678 eFt, 2014-ben pedig 16 927 eFt.

Megnevezés	2012	2013	2014
Szállítók átlagos átfutási ideje (nap)	15,61	22,40	60,23

21. táblázat: A szállítók átlagos átfutási idejének alakulása (Forrás: saját készítés a beszámoló alapján)

Vevők és szállítók átlagos átfutási ideje napokban:

6. ábra - Forrás: saját készítés a beszámoló adatai alapján

Mindkét mutatót lehet az egyes évek eredményeinek összehasonlításával elemezni, de a két mutató értékeit is össze lehet vetni egymással.

A vevők átfutási ideje 2012-től fokozatosan növekedett. Ebből azt tudhatjuk meg, hogy a vevők fizetési fegyelme romlást mutatott 2012-ről 2014-re, ez finanszírozási szempontból nem tekinthető jónak.

A szállítói kötelezettségek átlagos átfutási ideje 2012-ről 2013-ra kis mértékben, 2014-re viszont nagymértékben növekedett. Ez azt jelenti, hogy később fizette ki a társaság a kötelezettségeit, de ez adódhat például fizetési feltételek változásaiból is.

Ennek a két mutatónak az összehasonlítása információt szolgáltat a cég fizetőképességéről. Az eredmények nem alakultak kedvezően az egyes évek során. Az jelentenek a vállalkozás számára pozitívumot, ha a vevők átlagos átfutási ideje alacsonyabb lenne, mint a szállítóké. Így az a pénzösszeg, amit a vállalkozás kap a vevőitől, fedezetet jelentene a szállítói kötelezettségeire.

Ám a Kft. esetében ennek fordítottja tapasztalható, a pénzügyi helyzetére veszélyt jelent, ha a vevők fizetési fegyelme a továbbiakban is romló irányba fog tartani.

6. AZ EREDMÉNYKIMUTATÁS ADATAINAK ELEMZÉSE

Sokak számára a beszámoló részei közül az eredménykimutatást gondolják a leglényegesebbnek, mivel ebből olvasható ki a vállalkozás tevékenységének eredményessége. Szemlélteti a bevételek és kiadások mennyiségét, a kettő összevonásával láthatóvá válik a nyereség, rosszabb esetben a veszteség. Tulajdonképpen az eredménykimutatás mutatja meg, hogy miután a kiadások fedezésre kerültek, mennyi pénze marad a vállalkozásnak, nyereség lesz-e az adózás előtti eredmény.

„Az eredményelemzés a kötelező értékelés részeként a gazdálkodó adott időszaki tevékenységének jövedelmezőségét vizsgálja. A kiegészítő mellékletben készített visszatekintő (retrospektív) eredményelemzés különböző mutatószámokon keresztül értékeli (kell, hogy értékelje) a gazdálkodó eredményének, az eredmény összetevőinek a változását (alakulását), illetve az eredmény (részeredmény) különböző vagyონrészhez viszonyított arányát.” (Dr. Siklósi Á. – Dr. Kardos B. – Miklósné Ács K. – Dr. Sztanó I. – Sisa K. – Dr. Veress A. – Zatykó Zs.: Számvitel nem számvitel szakon, 2016, p. 198.)

Az eredmény elemzéséhez felhasznált mutatószámok fajtái:

- Jövedelmezőségi mutatók
- Hatékonysági mutatók
- Eredmény/részeredmények közti összefüggések.

A mutatószámokkal az egyes eredményeket/részeredményeket viszonyítjuk vetítési alapokhoz. Ezek a vetítési alapok lehetnek például:

- Értékesítés nettó árbevétele
- Saját tőke
- Eszközök
- Bérkölttség
- Személyi jellegű ráfordítások
- Létszámadatok.¹⁵

¹⁵ Dr. Siklósi Á. – Dr. Kardos B. – Miklósné Ács K. – Dr. Sztanó I. – Sisa K. – Dr. Veress A. – Zatykó Zs.: Számvitel nem számvitel szakon, Budapest: Saldo, 2016. p. 198.

6.1. A társaság jövedelmi helyzetének elemzése mutatószámokkal

A jövedelmezőséget jellemző információk minden vállalkozás életében központi helyet foglalnak el. Az elemzéshez a mérleg adatai mellett főként a beszámoló eredménykimutatásának adataira van szükség. A jövedelmezőség azt jelzi, hogy a társaság bevételei és ráfordításai hogy viszonyulnak egymáshoz.

A jövedelmezőség átfogó elemzése:

- minősítő jellegű elemzés a jövedelmezőség alakulására vonatkozóan, jelzi a jövedelemtermelő képesség változásait,
- összehasonlítást biztosító elemzés más vállalkozással,
- jövedelmezőség tendenciaszerű elemzéséhez lehetőséget nyújt,
- az eredményesség alakulásáról a számviteli beszámolóban információval szolgál az érdekelteknek.¹⁶

A számviteli törvény előírásai szerint a társaságnak a jövedelmezősége alakulását be kell mutatni a kiegészítő mellékletben, ehhez olyan mutatókat célszerű megválasztani, amelyeket a vállalkozás tevékenysége elvár.

6.1.1. Árbevétel arányos jövedelmezőség

Az árbevétel arányos jövedelmezőségi mutatók arról adnak információt, hogy az árbevétel és egyéb más bevételek milyen arányban maradtak eredményként a társaságnál.

A mutatók képzésénél fontos figyelembe venni a tartalmi megfeleltetést, ami azt jelenti, hogy az egyes eredménykategóriákat mindig ahhoz a bevételi tételhez kell viszonyítani, amely az eredmény keletkezésében közrejátszott.

Ezek alapján a vállalkozásnál az árbevétel-arányos üzemi eredmény, az árbevétel-arányos szokásos vállalkozási eredmény, illetve az árbevétel-arányos adózás előtti eredmény nevű mutatók számíthatóak, eredményeiket az alábbi táblázat szemlélteti. Mindegyik mutatószámnál az számít kedvezőnek, ha esetükben növekedés tapasztalható.

¹⁶ Blumné Bán Erika – Kresalek Péter – Pucsek József: A vállalati elemzés alapismeretei, Budapest: Saldo, 2011. p. 115.

Az árbevétel arányos jövedelmezőségi mutatók (%):

Megnevezés	2012	2013	2014
Árbevétel-arányos üzemi eredmény	3,61	-6,50	0,55
Árbevétel-arányos szokásos vállalkozási eredmény	1,33	-6,16	0,38
Árbevétel-arányos adózás előtti eredmény	1,33	-6,16	0,38

22. táblázat - Forrás: saját készítés a beszámoló adatai alapján

A fent látható mutatók esetében az egyes eredménykategóriák kerülnek összehasonlításra a társaság értékesítési bevételeivel és egyéb bevételeivel.

Az **árbevétel-arányos üzemi eredmény** számításánál az üzemi tevékenység eredményét viszonyítjuk az értékesítés nettó árbevételének és egyéb bevételeknek az összegéhez. 2012-ről 2013-ra a mutató értékében csökkenés tapasztalható, ennek oka, hogy az üzemi (üzleti) tevékenység eredménye negatívba fordult, a vállalkozásnak több ráfordítása keletkezett, mint amennyi bevételt meg tudott teremteni. 2014-re csökkentek a cég ezen ráfordításai, újra pozitív értéket vett fel a mutató, ám ez még mindig alacsonynak mondható.

Az **árbevétel–arányos szokásos vállalkozási eredmény** értékét úgy kapjuk, hogy az értékesítési árbevételnek, az egyéb és a pénzügyi műveletek bevételeinek összegéhez viszonyítjuk a szokásos vállalkozási eredményt. Ennél a mutatónál is hasonlóan alakult a helyzet, mint az előzőnél, itt is a 2013-as évre negatív eredmény mutatkozik, majd 2014-re újra pozitív. Az üzemi (üzleti) tevékenység eredményéhez itt hozzáadódik a pénzügyi műveletek eredménye. A pénzügyi műveletek bevételei ugyan jóval magasabb összeget mutattak 2013-ban, mint ezen műveletek ráfordításai, ez mégsem volt elegendő ahhoz, hogy a szokásos vállalkozási eredmény pozitív irányba forduljon.

Az **árbevétel-arányos adózás előtti eredmény** mutatójában a viszonyítási alap már tartalmazza az eredménykimutatás összes bevételi sorát, ez alapján az adózás előtti eredményt viszonyítjuk az értékesítés nettó árbevételének, az egyéb bevételeknek, a pénzügyi műveletek bevételeinek és a rendkívüli bevételeknek az összegéhez. A mutató értékei az árbevétel-arányos szokásos vállalkozási eredmény mutatójához képest nem változtak egyik évben sem. Ennek oka az, hogy a vállalkozás nem rendelkezett

rendkívüli bevétellel és rendkívüli ráfordítással, így az adózás előtti eredmény nem változott a szokásos vállalkozási eredményhez képest.

6.1.2. Tőkearányos jövedelmezőség

A tőkearányos jövedelmezőségi mutatók az egységnyi saját tőkére jutó jövedelem mennyiségét fejezik ki a vizsgált időszakokban. A mutatók számításánál a saját tőke összegéhez viszonyítjuk az egyes eredménykategóriák összegeit.

A mutatók értékei akkor számítanak kedvezőnek, ha növekedést mutatnak. A különböző eredménykategóriákkal való viszonyítás azt mutatja meg, hogy a társaság gazdálkodásának egyes területei mennyire jövedelmezőek.

A tőkearányos jövedelmezőségi mutatók (%):

Megnevezés	2012	2013	2014
Tőkearányos üzemi eredmény	6,73	-14,64	1,03
Tőkearányos szokásos vállalkozási eredmény	2,49	-13,93	0,72
Tőkearányos adózott eredmény	2,13	-14,38	0,34
Tőkearányos mérleg szerinti eredmény	2,13	-14,38	0,34

23. táblázat - Forrás: saját készítés a beszámoló adatai alapján

A **tőkearányos üzemi eredmény** számításánál az üzemi (üzleti) tevékenység eredményét viszonyítjuk a saját tőke összegéhez. A társaság saját tőke állománya magasnak mondható mindhárom időszakban, ezzel szemben az üzemi (üzleti) tevékenység eredménye pedig alacsony, 2013-ban veszteséges, ennek tudhatóak be a mutatók alacsony eredményei. 2014-re az előző évhez képest több mint 15%-os növekedés tapasztalható.

A **tőkearányos szokásos vállalkozási eredmény** mutatója esetében a szokásos vállalkozási eredményt arányosítjuk a saját tőke összegéhez. Az előző mutatóhoz képest a 2013-as év kivételével csökkentek az eredmények, a pénzügyi műveletek eredményének negatív értéke miatt.

A **tőkearányos adózott eredmény** nevű mutató értékét az adózott eredmény és a saját tőke hányadosaként kapjuk.

A tőkearányos adózott eredmény, másnéven ROE (return of equity) mutatója nagy jelentőséggel bír, gyakran számított mutató, mivel

- szoros kapcsolatban van a társaság menedzsmentjének érdekeltégi rendszerével,
- információt ad a társaság osztalékfizetési képességéről, a tőkegyarapodás mértékéről, a tőke-megtérülés üteméről,
- nemzetközi gyakorlatban is gyakran alkalmazzák vállalkozások összehasonlítására.¹⁷

Ennél a mutatónál sem alakultak túl pozitívan az eredmények. Itt is elmondható, hogy a saját tőke aránya a vállalkozásnál magas, ehhez képest az adózott eredmény értékei alacsonynak mutatkoztak a vizsgált időszakokban. Az előző mutató eredményeitől ez annyiban tér el, hogy a szokásos vállalkozási eredmény még csökkentve lett az adófizetési kötelezettség összegével.

A **tőkearányos mérleg szerinti eredmény** értéke megegyezik a tőkearányos adózott eredmény értékével, mivel a vállalkozás a vizsgált három évben nem hagyott jóvá osztalékot, illetve nem vett igénybe eredménytartalékot osztalékra, részesedésre.

6.1.3. Eszközarányos jövedelmezőség

Az eszközarányos jövedelmezőségi mutatók azt mutatják meg, hogy az egyes lekötött eszközök csoportjai hogyan vettek részt a vállalkozás eredményének képződésében.

A mutató számításánál az egyes eszközcsoportokhoz kell viszonyítani a választott eredménykategóriákat.

Erről a mutatóról is elmondható az előzőekhez hasonlóan, hogy akkor számít pozitívnak, ha az értékei növekednek az évek során. Itt is figyelembe kell venni, hogy csak azokat az eszközöket szabad bevonni a mutatóba, amelyek közreműködnek az adott eredménykategória alakulásában.

¹⁷ Dr. Bíró Tibor – Dr. Pucsek József – Dr. Sztanó Imre: Amit a mérleg mutat, Budapest: Saldo, 2010. p. 63.

Az eszközarányos jövedelmezőségi mutatók (%):

Megnevezés	2012	2013	2014
Immateriális javakra és tárgyi eszközökre jutó üzemi eredmény	22,79	-114,14	2,93
Befektetett eszközökre és készletekre jutó adózás előtti eredmény	8,43	-108,56	2,05
Eszközarányos adózás előtti eredmény (ROA)	2,16	-11,16	0,54
Eszközmegetérülési mutató (ROI)	1,85	-11,52	0,26

24. táblázat - Forrás: saját készítés a beszámoló adatai alapján

Az immateriális javakra és tárgyi eszközökre jutó üzemi eredmény mutató számításakor az üzemi (üzleti) tevékenység eredményét viszonyítjuk az immateriális javak és a tárgyi eszközök összegéhez. Mivel a társaság nem rendelkezett immateriális javakkal a vizsgált időszakban, ezért a vetítési alap csak a tárgyi eszközök értékét tartalmazza.

A befektetett eszközökre és készletekre jutó adózás előtti eredmény mutatójának esetében is csak a befektetett eszközöket vesszük figyelembe, mivel nem voltak készletei a vállalkozásnak. A mutatók értékeiben jelentős csökkenés fedezhető fel 2012-ről 2014-re, a magas eszközállomány és – az ehhez képest – alacsony üzemi és adózás előtti eredmény, illetve 2013-ban az utóbbiak negatív értéke miatt.

Az eszközarányos adózás előtti eredmény, másnéven ROA (Return on Assets) mutató az egyik leggyakrabban használt jövedelmezőségi mutató, ahol az adózás előtti eredményt viszonyítjuk az összes eszközértékhez. Számításakor minél magasabb értéket kapunk, annál jobb, hiszen azt mutatja meg, hogy milyen magas eredményt ért el a vállalkozás az eszközei működtetésével. A társaságnál az értékek mindhárom évben alacsonyok voltak, az eszközei nem biztosítottak elegendő jövedelmet.

Hasonlóan gyakran számított mutató az eszközmegetérülés, másnéven ROI (Return on Investment) mutatója, amely arról ad információt, hogy az eszközöknek mekkora része térül meg a társaság adózott eredményéből. A mutató értékei az előző mutatónál is alacsonyabbak, mivel az adófizetési kötelezettséggel tovább csökkent az eredmény.

6.1.4. Élőmunka arányos jövedelmezőség

Az élőmunka arányos jövedelmezőségi mutatók segítségével az emberi erőforrás felhasználását lehet kifejezni, úgy, hogy az egyes eredménykategóriákat az átlagos állományi létszámokhoz, illetve a bérköltségekhez és a személyi jellegű ráfordításokhoz viszonyítjuk. A mutatók értékeiből az derül ki, hogy egy fő, illetve 100 forint bérköltség által mekkora jövedelem jött létre.

A mutatók értékének növekedése itt is kedvező hatással bír a cég számára.

Az átlagos állományi létszám a társaságnál 2012-ben 12, 2013-ban 11, 2014-ben 8 fő, a bérköltség 2012-ben 19 655 eFt, 2013-ban 16 588 eFt, 2014-ben 14 039 eFt volt.

Élőmunka arányos jövedelmezőségi mutatók:

Megnevezés	2012	2013	2014
1 főre jutó üzemi eredmény (eFt/fő)	395,50	-819,64	79,75
Bérrányos üzemi jövedelmezőség (%)	24,15	-54,35	4,54
Élőmunka ráfordítás-arányos jövedelmezőség (%)	13,10	-27,29	2,40

25. táblázat - Forrás: saját készítés a beszámoló adatai alapján

A létszám arányos jövedelmezőség mutatója 2012-ről 2013-ra ugrásszerű csökkenést mutatott, ezt a vállalkozás eredményének romlása okozta. Majd 2014-re a mutató értéke újra növekedett, annak ellenére, hogy az állományi létszám tovább csökkent az előző évekhez képest.

A bérköltségek az átlagos állományi létszámmal párhuzamosan csökkentek évről évre. A bérrányos és az élőmunka ráfordítás-arányos jövedelmezőség is kedvezőtlenül alakult az évek során, az üzemi eredmény nagyobb arányban mutatott csökkenést, mint a bérköltség, vagy a személyi jellegű ráfordítások. Egységnyi bérköltség, illetve személyi jellegű ráfordítás egyre kisebb mennyiségű üzemi eredményt tudott előállítani. Ahogy az eddigi mutatóknál is, itt is mindhárom mutató alakulásában nagyban közrejátszott a 2013-as évi negatív eredmény. 2014-re az eredmény már pozitív irányba fordult, ahogy a mutató értékei is. Ha a továbbiakban csökkenő tendenciát ad a mutató értéke, az negatív hatással lesz a cégre, mivel fennáll a további létszámcsökkentés veszélye.

6.2. A hatékonyság vizsgálata

A hatékonyság azt mutatja meg, hogy egy adott tevékenység, illetve erőforrás mennyire hatásos, ugyanakkor a gazdasági hatékonyság azt fejezi ki, hogy egységnyi ráfordításra mekkora hozam, teljesítmény jut.

Minden tevékenységnek a célja a hozam, amely eléréséhez ráfordítások szükségesek. Ezen hozamok és a ráfordítások arányából állapítható meg, hogy mennyire gazdaságos a társaság tevékenysége. Javulás akkor mutatkozik, ha minél kevesebb ráfordítással érjük el az eredményt, vagy ugyanakkora ráfordítással magasabb eredményt kapunk. Ezek alapján a gazdasági hatékonyság a tevékenység gazdaságosságáról ad információt.

A hatékonyság kiszámításánál az eredményt viszonyítjuk termelési tényezőkhöz, amely azt mutatja meg, hogy az egyes erőforrások felhasználása mennyire eredményes.

„Összességében az állapítható meg, hogy

- *a hatékonyság relatív fogalom, ami azt jelenti, hogy mindig több változatot kell összehasonlítani, s így megállapíthatjuk, hogy melyik változat a gazdaságosabb (hatékonyabb),*
- *a hatékonyságot – a fogalom komplexitása miatt – nem lehet egyetlen mutatóval mérni, annak színvonalára, fejlődésére csak a mutatók jól kialakított rendszere adhat megfelelő megközelítést.”*

(Dr. Bíró Tibor – Dr. Pucsek József – Dr. Sztanó Imre: Amit a mérleg mutat, 2010, p. 75.)

A hatékonyság elemzéséhez szükség van az alábbi hozammutatókra (teljesítménymutatók):

- értékesítés nettó árbevétele
- bruttó termelési érték
- anyagmentes termelési érték
- nettó termelési érték
- hozzáadott érték¹⁸

¹⁸ Dr. Bíró Tibor – Dr. Pucsek József – Dr. Sztanó Imre: Amit a mérleg mutat, Budapest: Saldo, 2010. p. 77.

A hozammutatók alakulása (eFt):

Megnevezés	2012	2013	2014
Értékesítés nettó árbevétele	130 078	137 353	111 877
-ELÁBÉ	0	0	0
-Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke	5 027	14 466	11 226
+Saját előállítású eszközök aktivált értéke	0	0	0
+Saját termelésű készletek állományváltozása	0	0	0
Bruttó termelési érték	125 051	122 887	100 651
-Anyagköltség	57 440	55 272	40 329
-Igénybe vett anyagjellegű szolgáltatások értéke	14 124	23 412	26 635
Anyagmentes termelési érték	53 487	44 203	33 687
-Értékcsökkenési leírás	5 044	13 444	4 177
Nettó termelési érték	48 443	30 759	29 510
Személyi jellegű ráfordítások	36 223	33 042	26 610
+Értékcsökkenési leírás	5 044	13 444	4 177
+Adózás előtti eredmény	1 756	-8 575	447
Hozzáadott érték	43 023	37 911	31 234

26. táblázat - Forrás: saját készítés a beszámoló adatai alapján

Az **értékesítés nettó árbevétele** a társaságnál mindhárom vizsgált időszakban teljes egészében belföldi értékesítésből származott. 2012-ről 2013-ra 5,59%-os növekedés, majd a következő évre 18,55%-os csökkenés volt tapasztalható az árbevétel alakulásában. Ez a kedvezőtlen fordulat a 2014-es évben a Linde Gáz Zrt. –vel való szerződés lejártának köszönhető.

A **bruttó termelési érték** azt mutatja meg, hogy mennyi volt a vállalkozásnak a teljes hozama az adott évben. A társaság mivel sem eladott áruk értékét, sem aktivált saját teljesítmények értékét nem mutat ki, itt csak az eladott (közvetített) szolgáltatások értékét lehet figyelembe venni. Az értékesítés nettó árbevételét ennek összegével csökkentve kapjuk meg a bruttó termelési értéket, amely 2012-ről 2013-ra kismértékű (1,73%), 2014-re nagyobb mértékű (18,09%) csökkenést mutat a társaságnál, az árbevétel alacsonyabb értéke miatt.

A bruttó termelési értéket az anyagjellegű ráfordítások soraival (anyagköltség és igénybe vett anyagjellegű szolgáltatások értéke) csökkentve kapjuk meg az **anyagmentes termelési érték** mutatót. Az igénybe vett anyagjellegű szolgáltatások értéke növekedett 2014-re, az anyagköltség értéke pedig csökkent, így elmondható, hogy változó volt az anyagigényesség a társaságnál. Ennél a mutatónál is marad az évről évre történő csökkenés az előzőekhez hasonlóan.

Amíg a bruttó termelési érték a cég teljes hozamáról szolgáltat információt, addig a **nettó termelési érték** a tényleges teljesítményt mutatja meg, azt, hogy a vállalkozás hogyan járult hozzá a nemzeti jövedelemhez. A hatékonyságvizsgálatban a nettó termelési értéknek fontos szerepe van. A mutató az anyagmentes termelési értékből kiindulva számítható úgy, hogy csökkentjük az értékcsökkenési leírás összegével. Itt is csökkenő tendenciát mutattak az értékek, 2012-ről 2013-ra nagyobb mértékben – 36,5%-al – csökkent, ami - a tárgyi eszközök állományának növekedéséből adódó - az értékcsökkenési leírás magasabb értékének köszönhető.

A **hozzáadott érték** mutatója vállalkozásszinten a bruttó hazai termék (GDP) értékének felel meg. Kiszámítható a személyi jellegű ráfordítások, az értékcsökkenési leírás, és az adózás előtti eredmény értékeinek összevonásával.

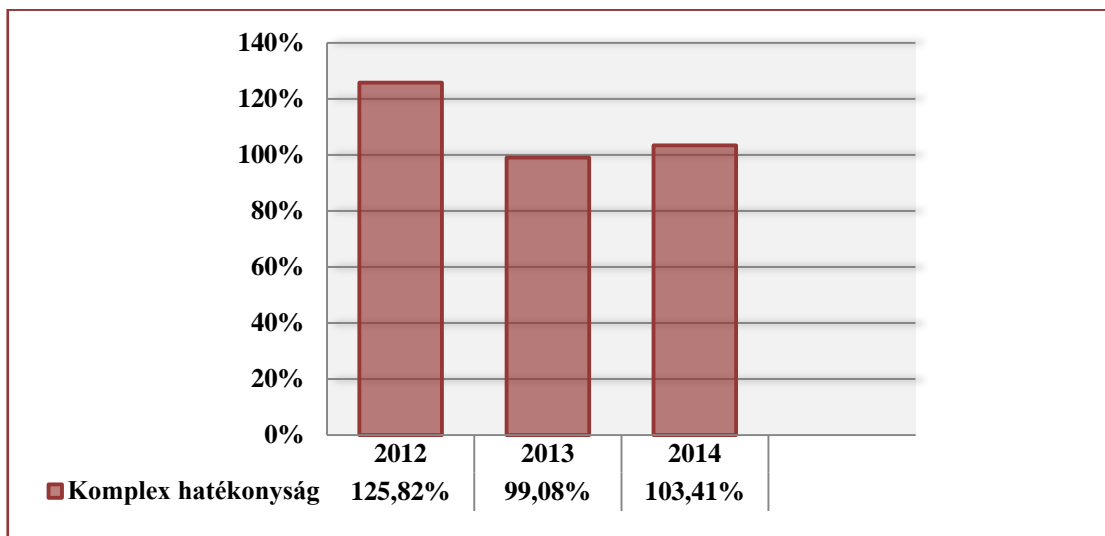
6.2.1. Komplex hatékonyság

A részhatékonysági mutatók vizsgálata előtt célszerű a hozamokat a termelési tényezők együttes összegéhez viszonyítva vizsgálni. Erre alkalmas a komplex hatékonysági mutató kiszámítása.

A mutató számításánál a felhasznált erőforrások a lekötött eszközök (befektetett- és forgóeszközök), illetve a bérköltség. Ezekkel az erőforrásokkal szemben a vállalkozásnak meg kell határoznia egy hozamkövetelményt, ami a lekötött eszközök esetében 0,15 – 0,25 súllyal számítható, a bérköltség esetében 1,8 – 2 lehet a szorzó a fizetendő közterhek miatt. A hozamelvárás mértéke összefügg az eszköz élettartamával, és a személyi jellegű ráfordítás nagyságával. Ha a vállalkozás olyan eszközökkel rendelkezik, amelyeknek gyors az avulási ideje, nagyobb szorzót érdemes alkalmazni, mint a lassabban elhasználódó eszközök esetében.

A mutató egy adott vállalkozás fejlődésének vizsgálatára alkalmas, de használható más vállalkozásokkal történő összehasonlításra is.

A komplex hatékonysági mutató alakulása:

7. ábra - Forrás: saját készítés a beszámoló adatai alapján

A mutató értéke akkor tekinthető kedvezőnek, ha 1 felett van. A fenti diagramon látható, hogy 2012-ben és 2014-ben a vállalkozás által elvárt hozamot biztosították az erőforrások. A lekötött eszközök közül csak a tárgyi eszközök lettek figyelembe véve, mivel a társaság sem immateriális javakkal sem készletekkel nem rendelkezett a vizsgált három év során. 2013-ban az érték nem éri el a 100%-ot, a nettó termelési érték jóval alacsonyabb lett az előző évihez képest, ezt nagyban befolyásolta a magasabb összegű értékcsökkenési leírás ebben az évben. Emellett, mivel több tárgyi eszköz leírásra került 2013-ra, a tárgyi eszköz állomány csökkent. 2014-re a mutató újra pozitív értéket vett fel, ebben közrejátszott a bérköltség összegének csökkenése is.

6.2.2. Parciális hatékonyság

A parciális hatékonysági mutatók vizsgálatánál a hozamokat az egyes erőforrásokhoz viszonyítjuk. Itt már nem az erőforrások teljes összességét vesszük figyelembe, mint a komplex hatékonyságnál, hanem a termelési tényezőket külön-külön vizsgáljuk. Arról kapunk információt, hogy mennyire hatékony az egyes erőforrások felhasználása.

Ezek alapján a parciális hatékonysági mutatók az alábbiak lehetnek:

- Élőmunka-hatékonyság
- Bérhatékonyság
- Eszközhatékonyság

- Tőkehatékonyság
- Termelési költség szint mutató

Parciális hatékonysági mutatók:

Megnevezés	2012	2013	2014
1 főre jutó bruttó termelési érték (eFt/fő)	10 420,92	11 171,55	12 581,38
1 Ft bérköltségre jutó nettó termelési érték (%)	246,47	185,43	210,20
1 Ft személyi jellegű ráfordításra jutó nettó termelési érték (%)	133,74	93,09	110,90
Tárgyieszköz-hatékonyság (%)	232,62	389,40	135,46
Tőkehatékonyság (%)	177,37	199,61	162,92
Termelési költség szint (%)	93,39	106,23	99,69

27. táblázat - Forrás: saját készítés a beszámoló adatai alapján

Az egy főre jutó bruttó termelési érték növekedést mutatott az évek során. Bár a foglalkoztatottak létszáma mellett a bruttó termelési érték is csökkent, a létszámban nagyobb arányú csökkenés történt, emiatt változott pozitív irányba az élömunka hatékonyság mutatója.

Az élömunka-felhasználás költségeinek jelentős szerepe van a tevékenység hatékonyságának alakulásában. Ezeket a költségeket a bérköltség, illetve a személyi jellegű ráfordítások jelentik. A bérhatékonyság tulajdonképpen azt mutatja meg, hogy az élömunkára költött pénz mekkora értéket termel. Az egy Ft bérköltségre és személyi jellegű ráfordításra jutó nettó termelési érték csökkent 2013-ra, ez a nettó termelési érték ugrásszerű csökkenésének tudható be. 2014-re mindkét mutató értéke újra növekedett, a nettó termelési érték az előző évhez képest minimálisan, viszont a bérköltség illetve a személyi jellegű ráfordítások már nagyobb arányban csökkentek. 2014-ben már nem volt annyi foglalkoztatott, kevesebb lett a bérköltség és egyéb ilyen jellegű ráfordítás is.

Az eszközhatékonyság mutatói közül a tárgyieszköz-hatékonyság mutatóját vizsgálom, ahol a nettó termelési értéket kell a tárgyi eszközök összegéhez viszonyítani. Azt mutatja meg, hogy 100 forintnyi tárgyi eszközre mennyi termelési érték jut. A tárgyi eszközök állományának 2013 évi jelentős csökkenése miatt, a mutató értéke ebben az

évben ugrásszerűen megnőtt. 2014-re az előző évhez képest az érték több mint a felére csökkent, ennek oka szintén a tárgyi eszközök állományának változásában keresendő.

A tőkehatékonyság mutatójának számításánál a bruttó termelési értéket viszonyítjuk a saját tőke összegéhez, ez azt fejezi ki, hogy mennyi bruttó hozama keletkezett a társaságnak egységnyi saját tőke felhasználásával. A mutató értéke változó volt, 2013-ra javult, 2014-re újra csökkent. A 2013-as évi növekedés annak köszönhető, hogy a saját tőke - a negatív mérleg szerinti eredmény miatt - csökkent az előző évhez képest, nagyobb arányban, mint a bruttó termelési érték. 2014-re a bruttó termelési érték mutatott nagyobb arányban csökkenést.

A termelési költségszint mutatójának számításához ismernünk kell a termelési költségek összegét. Ezen összeg kiszámításának módját az alábbi táblázat ismerteti:

Megnevezés	2012	2013	2014
Anyagköltség	57 440	55 272	40 329
+Igénybe vett szolgáltatások	14 124	23 412	26 635
+Egyéb szolgáltatások	3 954	5 369	2 584
+Személyi jellegű ráfordítások	36 223	33 042	26 610
+Értékcsökkenési leírás	5 044	13 444	4 177
Termelési költségek	116 785	130 539	100 335

28. táblázat: A termelési költségek alakulása eFt-ban (Forrás: saját készítés a beszámoló alapján)

A termelési költségszint mutatójának meghatározásakor a termelési költségek összegét kell viszonyítani a bruttó termelési értékhez. Arról ad információt, hogy mekkora ráfordítás szükséges a tevékenység adott időszaki hozamának eléréséhez.

A mutató értéke minél jobban alatta marad a 100%-nak, annál kedvezőbb. A társaságnál az értékek a 2013-as év kivételével 100% alatt maradtak, a 2012-es év volt ebből a szempontból a leghatékonyabb, itt volt a legkisebb a költségigényesség. 2013-ban az érték meghaladta a 100%-ot, ebben az évben volt a legmagasabb a termelési költségek összege.

6.3. Az eredmény vizsgálata

A vállalkozás eredményének alakulásáról, szerkezetéről, a beszámoló eredménykimutatása ad ismeretet. A társaság üzleti évi bevételeinek és ráfordításainak különbözeteként kaphatjuk meg az adott időszaki eredményt.

Ha a hozamok nagyobbak, mint a ráfordítások, az eredmény nyereség, fordított esetben veszteséget mutat a társaság eredménye.

Az alábbi eredménykategóriák mutatják meg azt, hogy miként épül fel az eredmény, milyen tevékenységek játszanak közre annak negatív vagy pozitív irányba fordulásában:

- Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye
- Pénzügyi műveletek eredménye
- Szokásos vállalkozási eredmény
- Rendkívüli eredmény
- Adózás előtti eredmény
- Adózott eredmény
- Mérleg szerinti eredmény

Ezeknek a soroknak a vizsgálatával áthatóvá válik, hogy az adott időszaki hozamok, illetve ráfordítások hogy befolyásolták az üzleti év eredményét, milyen hatással voltak rá. A vállalkozás tulajdonosainak, a hitelezőknek, a partnereknek, a befektetőknek egyaránt lényeges lehet, hogy tisztában legyenek azzal, hogy az eredmény milyen tevékenységek által jött létre.

Az eredménykategóriák alakulása (eFt):

Megnevezés	2012	2013	2014
Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye	4 746	-9 016	638
Pénzügyi műveletek eredménye	-2 990	441	-191
Szokásos vállalkozási eredmény	1 756	-8 575	447
Rendkívüli eredmény	0	0	0
Adózás előtti eredmény	1 756	-8 575	447
Adózott eredmény	1 502	-8 854	213
Mérleg szerinti eredmény	1 502	-8 854	213

29. táblázat - Forrás: saját készítés a beszámoló adatai alapján

Az **üzemi (üzleti) tevékenység eredménye** azt mutatja meg, hogy a vállalkozás az üzletszerű, rendszeresen végzett tevékenysége által (termék, vagy szolgáltatás értékesítése során) mekkora árbevételt hozott létre, és ezekhez milyen ráfordítások kapcsolódtak. Annak ellenére, hogy az értékesítés nettó árbevétele 2013-ban volt a legmagasabb, a ráfordítások értéke ezt az összeget meghaladta, így negatívan értékelhető a társaság üzemi tevékenységének eredménye. Az anyagjellegű ráfordítások értéke ugrott meg jelentősen, közel 18 000 eFt-tal, ezen belül is az igénybe vett szolgáltatások értéke, illetve az eladott közvetített szolgáltatások értéke.

A **pénzügyi műveletek eredménye** a társaság pénzügyi műveleteinek eredményességéről tájékoztat, vagyis arról, hogy ezen műveletek bevételei illetve ráfordításai hogy alakultak (kamatok, árfolyamkülönbözések, kamatjellegű tételek). A 2013-as év kivételével a társaságnak a pénzügyi műveletek eredménye nem volt kedvező, a ráfordítások jóval nagyobbak mutatkoztak, mint a bevételek.

Az előző két eredménykategória járul hozzá a **szokásos vállalkozási eredmény** alakulásához, ez egy összesítő eredménykategória. A pénzügyi műveletek eredménye 2013-ban és 2014-ben nem módosította jelentősen ezt a kategóriát, 2013-ban az eredmény továbbra is negatív.

A vállalkozásoknak lehetnek olyan bevételei és ráfordításai, amelyek a szokásos üzletmeneten kívül esnek, nem kapcsolódnak közvetlenül a társaság tevékenységéhez. Ezen tételek különözete adja a **rendkívüli eredményt**.

A Kft. rendkívüli tételeket nem mutatott ki a vizsgált három év során, ezáltal a szokásos vállalkozási eredményhez képest az **adózás előtti eredmény** kategóriája nem módosult. Ez utóbbi az egyik legfontosabb (összesítő) eredménykategória, hiszen megmutatja, hogy mennyi eredményt ért el a vállalkozás az üzleti évben.

Az **adózott eredmény** kategóriája arról tájékoztat, hogy a társasági adófizetési kötelezettség teljesítését követően mennyi eredménye marad a vállalkozásnak. A fizetendő adó összegét a nyereségminimum megállapításával határozza meg, ez alapján az adófizetési kötelezettség az összes bevétel 2%-ának a 10%-a.

Ha az adózott eredmény összegéből levonjuk az osztalékra, részesedésre igénybe vett összegeket, megkapjuk a **mérleg szerinti eredményt**, ami azt mutatja meg, hogy a tárgyévi eredmény miként járul hozzá a saját tőkéhez. A saját tőkét növeli, ha pozitív a mérleg szerinti eredmény, hiszen ez azt fejezi ki, hogy az osztalékfizetés után milyen nagyságú eredményt hagynak a vállalkozásnál a tulajdonosok. Ha negatív a mérleg szerinti eredmény, a veszteség csökkenti a vállalkozás saját tőkéjét.

Abban az esetben, ha az adózott eredményből nem lehet részesedést, osztalékot igénybe venni, mivel az adózott eredmény nem nyújt fedezetet erre, az eredménytartalék összegéből igénybe lehet venni osztalékra, részesedésre, és ezt külön szerepeltetni kell. A társaság nem mutatott ki osztalékot, részesedést, így a mérleg szerinti eredmény nem változott az adózott eredményhez képest.

ÖSSZEFOGLALÁS

Szaktervezőként a HOB-OMEGA Kft. vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi helyzetének vizsgálatát végeztem el. A dolgozat elkészítéséhez a számvitel szakirányon szerzett ismereteim mellett rendelkezésemre állt a számviteli beszámoló mérlege, eredménykimutatása, kiegészítő melléklete, a társaság számviteli politikája, illetve különböző szakirodalmak. Az elemzést a 2012-től 2014-ig terjedő időszakra vonatkozóan készítettem el.

Ahhoz, hogy egy cég sikeresen működjön, elengedhetetlen a gazdálkodásának megalapozott ismerete, mind a tulajdonosok, a munkavállalók, mind a vállalkozás környezete számára. Ennek az ismeretnek a megszerzéséhez az elemzés nyújt segítséget, pontosabban az éves beszámoló elemzése.

Az első fejezetben a szakmai gyakorlati helyemet, a KOOD Bt.-t mutattam be röviden.

A második fejezetben az elemzett HOB-OMEGA Kft. megalakulását, tevékenységét ismertettem, a cég rövid történetébe nyújtottam betekintést. Ezen a fejezeten belül kitértem a társaság számviteli politikájának ismertetésére.

A következő két fejezet a számviteli beszámolóról, illetve annak elemzéséről szól általánosságban. Ezen belül is a beszámoló szerepe és annak fajtái, a beszámoló elemzésének szükségessége, és annak módszerei kerültek említésre.

Ezt követően kezdtem meg a Kft. beszámolójának elemzését, külön fejezet szól a mérleg vizsgálatáról, illetve az eredménykimutatás vizsgálatáról.

A mérleg segítségével elvégeztem a társaság vagyoni és pénzügyi helyzetének elemzését.

A társaság eszközeinek nagy részét a forgóeszközök teszik ki, ami nem csoda, hiszen szolgáltató tevékenységet folytat. 2014-re növekedett a befektetett eszközök aránya a forgóeszközökkel szemben, ennek oka új tárgyi eszköz beszerzése. A befektetett eszközökre fedezetet nyújt a saját tőke, ez pozitív. A forrásokon belül a vállalkozás magas saját tőke állománnyal rendelkezik. Ez pozitívumot jelent, viszont 2014-re növekedés jelent meg a kötelezettségekben a saját tőkével szemben. Ha ez a növekvő

tendencia hosszú távon fennáll, az a veszély fenyegetheti a társaságot, hogy külső finanszírozástól függhet. A társaság egyre nagyobb arányban vesz igénybe külső finanszírozást. Annak ellenére, hogy ez az arány 2014-re még mindig nem számít magasnak, veszélyt jelenthet, hiszen a vállalkozás eladósodhat. Az idegen tőkét szükséges csökkenteni.

Az adósságállomány aránya a vizsgált három évben alacsony a társaságnak, ami jónak tekinthető, saját forrásaira tud támaszkodni. Főként a tagi kölcsön törlesztésével tud az adósságállományra vonatkozó mutatóiban javulást elérni. A vállalkozás likvid eszközei (forgóeszközök) többszörös fedezetet biztosítanak a rövid lejáratú kötelezettségeire. Ám ez a „többszörös” jelző itt nem feltétlen jelent pozitívumot, mivel ez azt jelenti, hogy a vállalkozás be is fektethetné például a pénzeszközöket, így nagyobb haszon megszerzésére kaphatna lehetőséget. A társaság pénzügyi helyzetének romlása mutatkozott a vevők és szállítók átlagos átfutási ideje mutatók eredményeiből. A vevők fizetési fegyelme romlott, a szállítói tartozások pedig később lettek kiegyenlítve, ám ez adódhat fizetési feltételek megváltoztatásából is. Az jelentene pozitívumot, ha a vevők átlagos átfutási ideje alacsonyabb lenne, mint a szállítóké, így a vevők által fizetett összeg fedezetet jelentene a kötelezettségekre.

Az eredménykimutatás adatai álltak rendelkezésemre a társaság jövedelmi helyzetének értékeléséhez, a hatékonyság vizsgálatához, illetve az eredmény elemzéséhez. Az árbevétel és egyéb bevételek csak kis arányban maradtak eredményként a vállalkozásnál. Az egységnyi saját tőkére jutó jövedelem is alacsony. Ami az eszközarányos jövedelmezőséget illeti, a tárgyi eszközök járultak hozzá leginkább az eredmény képződéséhez. Ezen belül is a műszaki berendezések, gépek, járművek, ezekből volt a legtöbb a vállalkozásnál. Ezen mutatók értékei javíthatóak a lekötött eszközök növelésével. A bérköltség, illetve a személyi jellegű ráfordítások értéke csökkent évről évre, a foglalkoztatotti létszám csökkenése miatt. Ennél még nagyobb arányban csökkent az üzemi (üzleti) tevékenység eredménye, így az élők munkára arányos jövedelmezőség sem mutatott jó értékeket. Összességében a jövedelmezőségi helyzet nem alakult kedvezően, a mutatók értékei csökkentek, de ez főként annak tudható be, hogy a 2013-as évben a társaság veszteséges volt.

A hatékonyság elemzéséhez bizonyos hozammutatókat kellett kiszámítani elsősorban, az eredménykimutatás adatainak segítségével. Ezek szolgáltak alpjául további hatékonysági mutatók számításának. Először számítottam a komplex hatékonysági mutatót, majd a parciális (részhatékonysági) mutatókat. Komplex gazdasági hatékonyságnál a társaságnak meg kell határoznia egy elvárt hozamot, a Kft. esetében ezt a hozamot 2012-ben és 2014-ben biztosították a lekötött eszközök, ez kedvező. A parciális hatékonysági mutatók változóan alakultak. A létszám csökkenésével az élőmunka-hatékonyság mutatója növekedett. A bérhatékonysági mutatókkal kapcsolatban elmondható, hogy az élőmunkára költött pénz által termelt érték 2013-ra csökkent, majd 2014-re újra növekedett. A tárgyi eszköz hatékonyság jelentősen csökkent 2014-re, a tárgyi eszköz állomány nőtt, a nettó termelési érték viszont alacsonyabb lett. 2012-ben és 2014-ben kevesebb ráfordításra volt szükség az adott időszaki hozam eléréséhez, ezt mutatta meg a termelési költség szint mutatója.

Az eredmény vizsgálatánál látható, hogy a 2013-as évben a társaság ráfordításai meghaladták a bevételeket, hiába növekedett ebben az évben az árbevétel a többi évhez képest, így veszteség keletkezett. A pénzügyi műveletek eredménye nem változtatott sokban az üzemi eredményen, a szokásos vállalkozási eredmény továbbra is negatív 2013-ban. Rendkívüli eredményt nem mutatott ki a vállalkozás a három év során, így ez sem volt módosító kategória. A társaság adózott és mérleg szerinti eredménye megegyezik, nem hagyott jóvá osztalékot.

Jól látható, hogy a 2013-as év kritikus volt a Kft. számára. Az új tárgyi eszközök miatti magasabb értékcsökkenési leírás, és az igénybe vett, illetve az eladott (közvetített) szolgáltatások értékének emelkedése negatív irányba vitte a vállalkozás eredményét. Ha még 2014-ben is meg tudta volna tartani a cég pozícióját a palack szállításban, nem csökkent volna ilyen szinten az árbevétele erre az évre, de ennek ellenére is sikerült pozitív irányt elérni a 2013-as évhez képest, és remélhetőleg a jövőben fenn tudja majd tartani ezt a növekvő tendenciát.

IRODALOMJEGYZÉK

1. A HOB-OMEGA Kft. számviteli politikája
2. A KOOD Bt. társasági szerződése
3. Dr. Siklósi Ágnes – Veress Attila: Pénzügyi számvitel II. A beszámolóképzés, Budapest: Perfekt, 2011.
4. Dr. Siklósi Ágnes – Dr. Veress Attila: Könyvvizetés és beszámolóképzés. Budapest: Saldo, 2015.
5. Dr. Bíró Tibor – Kresalek Péter – Dr. Pucsek József – Dr. Sztanó Imre: A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése, Budapest: Perfekt, 2012.
6. Blumné Bán Erika – Kresalek Péter – Pucsek József: A vállalati elemzés alapismeretei, Budapest: Saldo, 2011.
7. Dr. Bíró Tibor – Dr. Pucsek József – Dr. Sztanó Imre: Amit a mérleg mutat, Budapest: Saldo, 2010.
8. Dr. Siklósi Ágnes – Dr. Kardos Barbara – Miklósyné Ács Klára – Dr. Sztanó Imre – Sisa Krisztina – Dr. Veress Attila – Zatykó Zsuzsanna: Számvitel nem számvitel szakon, Budapest: Saldo, 2016.

Internetes források:

<http://www.ceginform.hu/ceg/hob-omega-szallito-javito-es-szolgalto-kft-2050957.html>

(2016.04.03.)

<http://www.hungarotruck.hu/hu-hu/trucks/latest-handovers> (2016.04.03.)

ÁBRAJEGYZÉK

1. kép: A KOOD Bt. ügyintézésének helye
2. kép: A HOB-OMEGA Kft. javítóműhelye
3. kép: A HOB-OMEGA Kft. első Euro 6-os DAF LF tehergépkocsijának átvétele

1. ábra: A HOB-OMEGA Kft. forgóeszközeinek megoszlása (%)
2. ábra: A tárgyi eszközök megoszlása 2012-ben (%)
3. ábra: A tárgyi eszközök megoszlása 2013-ban (%)
4. ábra: A tárgyi eszközök megoszlása 2014-ben (%)
5. ábra: A HOB-OMEGA Kft. kötelezettségeinek összetétele (%)
6. ábra: Vevők és szállítók átlagos átfutási ideje (nap)
7. ábra: A komplex hatékonysági mutató alakulása (%)

1. táblázat: Egyszerűsített éves beszámoló határértékei
2. táblázat: Konszolidált éves beszámoló határértékei
3. táblázat: Mikrogazdálkodói egyszerűsített éves beszámoló határértékei
4. táblázat: Az egyes mérlegfőcsoportok aránya az összes eszközön belül (%)
5. táblázat: Az egyes mérlegfőcsoportok megoszlása az összes forráson belül (%)
6. táblázat: A saját tőke összetétele (%)
7. táblázat: A befektetett eszközök fedezettsége (%)
8. táblázat: Tőkearányos mérleg szerinti eredmény mutatói (%)
9. táblázat: A tőkefeszültség mutatója (%)
10. táblázat: A saját és a jegyzett tőke aránya (%)
11. táblázat: Az adósságállomány arányai (%)
12. táblázat: A saját tőke arányai (%)
13. táblázat: Az adósságállomány fedezettsége (%)
14. táblázat: Adósságszolgálati fedezet mutatója (%)
15. táblázat: A likviditási ráta alakulása (%)
16. táblázat: A pénzeszköz-likviditás mutató alakulása (%)
17. táblázat: Nettó forgótőke alakulása (eFt)
18. táblázat: A hitelfedezettség alakulása (%)
19. táblázat: A dinamikus likviditás alakulása (%)

- 20. táblázat: Vevők átlagos átfutási idejének alakulása (nap)
- 21. táblázat: Szállítók átlagos átfutási idejének alakulása (nap)
- 22. táblázat: Az árbevétel arányos jövedelmezőségi mutatók (%)
- 23. táblázat: A tőkearányos jövedelmezőségi mutatók (%)
- 24. táblázat: Az eszközarányos jövedelmezőségi mutatók (%)
- 25. táblázat: Élőmunka arányos jövedelmezőségi mutatók
- 26. táblázat: A hozammutatók alakulása (eFt)
- 27. táblázat: Parciális hatékonysági mutatók
- 28. táblázat: A termelési költségek alakulása (eFt)
- 29. táblázat: Az eredménykategóriák alakulása (eFt)

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet:

Képletgyűjtemény:

1. Befektetett eszközök aránya (%): $\frac{\text{Befektetett eszközök}}{\text{Eszközök összesen}}$
2. Forgóeszközök aránya (%): $\frac{\text{Forgóeszközök}}{\text{Eszközök összesen}}$
3. Aktív időbeli elhatárolások aránya (%): $\frac{\text{Aktív időbeli elhatárolások}}{\text{Eszközök összesen}}$
4. Követelések aránya (%): $\frac{\text{Követelések}}{\text{Forgóeszközök}}$
5. Értékpapírok aránya (%): $\frac{\text{Értékpapírok}}{\text{Forgóeszközök}}$
6. Pénzeszközök aránya (%): $\frac{\text{Pénzeszközök}}{\text{Forgóeszközök}}$
7. Ingatlanok és kapcs. vagyoni é. jogok aránya (%): $\frac{\text{Ingatlanok és kapcs. vagyoni é. jogok}}{\text{Tárgyi eszközök}}$
8. Műszaki berendezések, gépek, járművek aránya (%): $\frac{\text{Műszaki berendezések, gépek, járművek}}{\text{Tárgyi eszközök}}$
9. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek aránya (%): $\frac{\text{Egyéb berendezések, felszerelések, járművek}}{\text{Tárgyi eszközök}}$
10. Beruházások, felújítások aránya (%): $\frac{\text{Beruházások, felújítások}}{\text{Tárgyi eszközök}}$
11. Tőkeellátottság (%): $\frac{\text{Saját tőke}}{\text{Források összesen}}$
12. Céltartalékok aránya (%): $\frac{\text{Céltartalékok}}{\text{Források összesen}}$
13. Kötelezettségek aránya (%): $\frac{\text{Kötelezettségek}}{\text{Források összesen}}$
14. Passzív időbeli elhatárolások aránya (%): $\frac{\text{Passzív időbeli elhatárolások}}{\text{Források összesen}}$
15. Rövid lejáratú kötelezettségek aránya (%): $\frac{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}{\text{Kötelezettségek}}$
16. Hosszú lejáratú kötelezettségek aránya (%): $\frac{\text{Hosszú lejáratú kötelezettségek}}{\text{Kötelezettségek}}$
17. Befektetett eszközök fedezete A (%): $\frac{\text{Saját tőke}}{\text{Befektetett eszközök}}$
18. Befektetett eszközök fedezete B (%): $\frac{\text{Saját tőke} + \text{Hosszú lejáratú kötelezettségek}}{\text{Befektetett eszközök}}$

19. Tőkearányos mérleg szerinti eredmény A (%): $\text{Mérleg szerinti eredmény} / \text{Jegyzett tőke}$
20. Tőkearányos mérleg szerinti eredmény B (%): $\text{Mérleg szerinti eredmény} / \text{Saját tőke}$
21. Tőkefeszültség (%): $\text{Idegen tőke} / \text{Saját tőke}$
22. Saját tőke-jegyzett tőke arány (%): $\text{Saját tőke} / \text{Jegyzett tőke}$
23. Adósságállomány arány (%): $\text{Adósságállomány} / (\text{Adósságállomány} + \text{Saját tőke})$
24. Saját tőke aránya (%): $\text{Saját tőke} / (\text{Adósságállomány} + \text{Saját tőke})$
25. Adósságállomány fedezettsége (%): $\text{Saját tőke} / \text{Adósságállomány}$
26. Adósságszolgálati fedezet mutatója (%): $(\text{Adózott eredmény} + \text{Értékcsökkenési leírás}) / \text{Hosszú lejáratú kötelezettségek esedékes törlesztőrészlete}$
27. Likviditási ráta (%): $\text{Forgóeszközök} / \text{Rövid lejáratú kötelezettségek}$
28. Likviditási gyorsráta (%): $(\text{Forgóeszközök} - \text{Készletek}) / \text{Rövid lejáratú kötelezettségek}$
29. Pénzeszköz-likviditás (%): $\text{Pénzeszközök} / \text{Rövid lejáratú kötelezettségek}$
30. Nettó forgótőke: $\text{Forgóeszközök} - \text{Rövid lejáratú kötelezettségek}$
31. Hitelfedezettség (%): $\text{Követelések} / \text{Rövid lejáratú kötelezettségek}$
32. Dinamikus likviditás (%): $\text{Üzemi (üzleti) tevékenység eredmény} / \text{Rövid lejáratú kötelezettségek}$
33. Átlagos vevőfutamidő (nap): $\text{Követelések áruszállításból és szolgáltatásból} - \text{Áfa} / 1 \text{ napi értékesítés nettó árbevétele}$
34. Átlagos szállítói futamidő (nap): $\text{Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból} - \text{Áfa} / 1 \text{ napi anyagjellegű ráfordítás}$
35. Működési profithányad (%): $\text{Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye} / (\text{Értékesítés nettó árbevétele} + \text{Egyéb bevételek})$
36. Árbevétel arányos szokásos vállalkozási eredmény (%): $\text{Szokásos vállalkozási eredmény} / (\text{Értékesítés nettó árbevétele} + \text{Egyéb bevételek} + \text{Pénzügyi műveletek bevételei})$
37. Tőkearányos üzemi eredmény (%): $\text{Üzemi eredmény} / \text{Saját tőke}$
38. Tőkearányos szokásos vállalkozási eredmény (%): $\text{Szokásos vállalkozási eredmény} / \text{Saját tőke}$
39. Tőkearányos adózott eredmény (%): $\text{Adózott eredmény} / \text{Saját tőke}$
40. Tőkearányos mérleg szerinti eredmény (%): $\text{Mérleg szerinti eredmény} / \text{Saját tőke}$

41. Immateriális javakra és tárgyi eszközökre jutó üzemi eredmény (%): $\frac{\text{Üzemi tevékenység eredménye}}{\text{Immateriális javak} + \text{Tárgyi eszközök}}$
42. Befektetett eszközökre és készletekre jutó adózás előtti eredmény (%): $\frac{\text{Adózás előtti eredmény}}{\text{Befektetett eszközök} + \text{Készletek}}$
43. Eszközarányos adózás előtti eredmény (%): $\frac{\text{Adózás előtti eredmény}}{\text{Összes eszközérték}}$
44. Eszközmegtérülési mutató (%): $\frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{Összes eszközérték}}$
45. 1 főre jutó üzemi eredmény (eFt/fő): $\frac{\text{Üzemi eredmény}}{\text{Létszám}}$
46. BéRARányos üzemi jövedelmezőség (%): $\frac{\text{Üzemi eredmény}}{\text{BéRKöltség}}$
47. Élőmunka ráfordítás-arányos jövedelmezőség (%): $\frac{\text{Üzemi eredmény}}{\text{Személyi jellegű ráfordítások}}$
48. Komplex hatékonyság (%): $\frac{\text{Nettó termelési érték}}{(0,15 * \text{lekötött eszközök} + 1,8 * \text{béRKöltség})}$
49. 1 főre jutó bruttó termelési érték (eFt/fő): $\frac{\text{Bruttó termelési érték}}{\text{Létszám}}$
50. 1 Ft béRKöltségre jutó nettó termelési érték (%): $\frac{\text{Nettó termelési érték}}{\text{BéRKöltség}}$
51. 1 Ft személyi jellegű ráfordításra jutó nettó termelési érték (%): $\frac{\text{Nettó termelési érték}}{\text{Személyi jellegű ráfordítások}}$
52. Tárgyieszköz-hatékonyság (%): $\frac{\text{Nettó termelési érték}}{\text{Tárgyi eszközök}}$
53. Tőkehatékonyság (%): $\frac{\text{Bruttó termelési érték}}{\text{Saját tőke}}$
54. Termelési költség szint (%): $\frac{\text{Összes termelési költség}}{\text{Bruttó termelési érték}}$

2. számú melléklet:

A HOB-OMEGA Kft. egyszerűsített mérlege „A” változat (eFt)			
ESZKÖZÖK			
	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>
A.BEFEKTETETT ESZKÖZÖK	20 825	7 899	21 785
I.Immateriális javak	0	0	0
II.Tárgyi eszközök	20 825	7 899	21 785
III.Befektetett pénzügyi eszközök	0	0	0
B.FORGÓESZKÖZÖK	59 771	68 484	59 618
I.Készletek	0	0	0
II.Követelések	40 655	49 422	45 076
III.Értékpapírok	6 990	0	0
IV.Pénzeszközök	12 126	19 062	14 542
C.AKTÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK	517	456	908
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	81 113	76 839	82 311
FORRÁSOK			
D.SAJÁT TŐKE	70 502	61 565	61 779
I.Jegyzett tőke	5 000	5 000	5 000
II.Jegyzett, de még be nem fizetett tőke	0	0	0
III.Tőketartalék	0	0	0
IV.Eredménytartalék	64 000	65 419	56 566
V.Lekötött tartalék	0	0	0
VI.Értékelési tartalék	0	0	0
VII. Mérleg szerinti eredmény	1 502	-8 854	213
E.CÉLTARTALÉKOK	0	0	0
F.KÖTELEZETTSÉGEK	10 611	15 274	20 532
I.Hátrasorolt kötelezettségek	0	0	0
II.Hosszú lejáratú kötelezettségek	4 282	4 910	2 610
III.Rövid lejáratú kötelezettségek	6 329	10 364	17 922
G.PASSZÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK	0	0	0
FORRÁSOK ÖSSZESEN	81 113	76 839	82 311

3. számú melléklet:

A tárgyi eszközök összetétele (eFt)			
	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>
II. Tárgyi eszközök	20 825	7 899	21 785
Ingtatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	393	393	393
Műszaki berendezések, gépek, járművek	16 225	7 244	21 228
Egyéb berendezések, felszerelések, járművek	4 207	222	124
Beruházások, felújítások	0	40	40

4. számú melléklet:

A HOB-OMEGA Kft. eredménykimutatása, Összköltség eljárás (eFt)			
A tétel megnevezése	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>
I.Értékesítés nettó árbevétele	130 078	137 353	111 877
II.Aktivált saját teljesítmények értéke	0	0	0
III.Egyéb bevételek	1 318	1 299	4 943
ebből: visszaírt értékvesztés	0	0	0
IV.Anyagjellegű ráfordítások	80 545	98 519	80 774
anyagköltség	57 440	55 272	40 329
igénybe vett szolgáltatások értéke	14 124	23 412	26 635
eladott (közvetített) szolgáltatások értéke	5 027	14 466	11 226
egyéb szolgáltatások értéke	3 954	5 369	2 584
V.Személyi jellegű ráfordítások	36 223	33 042	26 610
bérköltség	19 655	16 588	14 039
személyi jellegű egyéb kifizetések	12 063	11 906	8 395
bérjárulékok	4 505	4 548	4 176
VI.Értékcsökkenési leírás	5 044	13 444	4 177
VII.Egyéb ráfordítások	4 838	2 663	4 621
ebből: értékvesztés	0	0	0
A. ÜZEMI (ÜZLETI) TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE (I.+II.+III.-IV.-V.-VI.-VII.)	4 746	-9 016	638
VIII.Pénzügyi műveletek bevételei	815	463	8

ebből: értékelési különbözet	0	0	0
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai	3 805	22	199
ebből: értékelési különbözet	0	0	0
B.PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE (VIII.-IX.)	- 2 990	441	-191
C.SZOKÁSOS VÁLLALKOZÁSI EREDMÉNY (±A.±B)	1 756	-8 575	447
X.Rendkívüli bevételek	0	0	0
XI.Rendkívüli ráfordítások	0	0	0
D.RENDKÍVÜLI EREDMÉNY (X.-XI.)	0	0	0
E.ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY (±C.±D.)	1 756	-8 575	447
XII.Adófizetési kötelezettség	254	279	234
F.ADÓZOTT EREDMÉNY (±E.-XII.)	1 502	-8 854	213
22.Eredménytartalék igénybe vétele osztalékra, részesedésre	0	0	0
23.Jóváhagyott osztalék, részesedés	0	0	0
G.MÉRLEG SZERINTI EREDMÉNY (±F.+22.-23.)	1 502	-8 854	213

BGE

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
ALKALMZOTT TUDOMÁNYOK EGYETEME

GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

SZERZŐI NYILATKOZAT

Alulírott Korcz Lilla büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam.

Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerezés során.

Zalaegerszeg, 2016. május 25.

Korcz Lilla sk.
hallgató aláírása

ÖSSZEFOGLALÁS

A HOB-OMEGA Kft. vagyoni, pénzügyi, jövedelmezőségi helyzetének elemzése a beszámolók adatai alapján

Korcz Lilla

nappali tagozat, pénzügy-számvitel szak, számvitel szakirány

Szakmai gyakorlatomat egy sárvári székhelyi könyvelőirodában, a KOOD Bt.-nél töltöttem. Ez alatt az idő alatt megismerkedtem számos gazdasági társaság működésével, betekintést nyertem számviteli tevékenységükbe. A HOB-OMEGA Szállító, Javító és Szolgáltató Kft. is ezen cégek közé tartozott, melynek vagyoni-, pénzügyi-, jövedelmezőségi helyzetét vizsgáltam szakdolgozatomban, három év beszámolójának adatai alapján, illetve szakirodalmak segítségével. Ennek a témának a feldolgozásával közelebb kerülhettem az egyetemen megszerzett ismereteim gyakorlatban való elsajátításához.

A HOB-OMEGA Kft. egy 20 éves, sikeresen működő vállalkozás. Fő profilja kezdetben gépjárműjavítás, gépjárműmosás, patronok szállítása volt, ma már veszélyes áruk belföldi és nemzetközi fuvarozása, költöztetés, illetve közúti áruszállítás.

Szakdolgozatomat azzal kezdtem, hogy gyakorlati helyemet a KOOD Bt.-t röviden bemutattam, ezután ismertettem a HOB-OMEGA Kft. megalakulását, tevékenységét, számviteli politikáját.

A következő két fejezet a számviteli beszámolóról, illetve annak elemzéséről szól általánosságban. Ezen belül is a beszámoló szerepe és annak fajtái, a beszámoló elemzésének szükségessége, és annak módszerei kerültek említésre.

Ezt követően kezdtem meg a Kft. beszámolójának elemzését, külön fejezet szól a mérleg vizsgálatáról, illetve az eredménykimutatás vizsgálatáról.

A mérleg segítségével elvégeztem a társaság vagyoni és pénzügyi helyzetének elemzését, különböző mutatószámokkal.

A társaság eszközeinek nagy részét a forgóeszközök teszik ki, ami nem csoda, hiszen szolgáltató tevékenységet folytat. 2014-re növekedett a befektetett eszközök aránya a forgóeszközökkel szemben, ennek oka új tárgyi eszköz beszerzése. A társaság magas tárgyi eszköz állománnyal rendelkezik, ezek legnagyobb része is a műszaki gépek, berendezések, járművek közt szerepel. A cégnek jelenleg 15 tehergépkocsija van. A befektetett eszközökre fedezetet nyújt a saját tőke, ez pozitív. A forrásokon belül a vállalkozás magas saját tőke állománnyal rendelkezik, viszont ezzel szemben növekedni kezdett a kötelezettségek aránya, erre érdemes odafigyelni, mivel ez a növekedés azt

jelentheti, hogy külső finanszírozástól függhet a vállalkozás, eladósodhat. Az idegen tőkét szükséges csökkenteni.

Az adósságállomány aránya a vizsgált három évben alacsony a társaságnak, ami jónak tekinthető, saját forrásaira tud támaszkodni. Főként a tagi kölcsön törlesztésével tud az adósságállományra vonatkozó mutatóiban javulást elérni. Ami a rövid távú likviditást illeti, a forgóeszközök fedezik a rövid lejáratú kötelezettségeket, viszont az sem jó ha ez a fedezettség túl nagy arányú, mivel ez azt jelenti, hogy a vállalkozás be is fektethetné például a pénzeszközeit, így nagyobb haszon megszerzésére kaphatna lehetőséget. A likviditást rontotta a vevők romló fizetési fegyelme, illetve a szállítói tartozások is később lettek kiegyenlítve. Az lenne az ideális, ha a vevők átlagos átfutási ideje alacsonyabb lenne, mint a szállítóké, ez fedezetet jelentene a kötelezettségekre.

Az eredménykimutatás adatai álltak rendelkezésemre a társaság jövedelmi helyzetének értékeléséhez, a hatékonyság vizsgálatához, illetve az eredmény elemzéséhez. Az árbevétel és egyéb bevételek csak kis arányban maradtak eredményként a vállalkozásnál. Az egységnyi saját tőkére jutó jövedelem is alacsony. Ami az eszközarányos jövedelmezőséget illeti, a tárgyi eszközök járultak hozzá leginkább az eredmény képződéséhez. A bérköltség, illetve a személyi jellegű ráfordítások értéke csökkent évről évre, a foglalkoztatotti létszám csökkenése miatt. Ennél még nagyobb arányban csökkent az üzemi (üzleti) tevékenység eredménye, így az élömunka arányos jövedelmezőség sem mutatott jó értékeket. Összességében a jövedelmezőségi helyzet nem alakult kedvezően, a mutatók értékei csökkentek, de ez főként annak tudható be, hogy a 2013-as évben a társaság veszteséges volt. A hatékonyság vizsgálatánál először számítottam a komplex hatékonysági mutatót, majd a parciális (részhatékonysági) mutatókat. Komplex gazdasági hatékonyságnál a társaságnak meg kell határoznia egy elvárt hozamot, a Kft. esetében ezt a hozamot 2012-ben és 2014-ben biztosították a lekötött eszközök, ez kedvező. A tárgyieszköz hatékonyság jelentősen csökkent 2014-re, a tárgyieszköz állomány nőtt, a nettó termelési érték viszont alacsonyabb lett. 2012-ben és 2014-ben kevesebb ráfordításra volt szükség az adott időszaki hozam eléréséhez, ezt mutatta meg a termelési költség szint mutatója.

Az eredmény vizsgálatánál látható, hogy a 2013-as évben a társaság ráfordításai meghaladták a bevételeket, hiába növekedett ebben az évben az árbevétel a többi évhez képest, így veszteség keletkezett. Az adófizetési kötelezettséget a nyereségminimum alapján határozza meg. A társaság adózott és mérleg szerinti eredménye megegyezik, nem hagyott jóvá osztalékot.

A 2013-as év kritikus volt a Kft. számára. Az új tárgyi eszközök miatti magasabb értékcsökkenési leírás, és az igénybe vett, illetve az eladott (közvetített) szolgáltatások értékének emelkedése negatív irányba vitte a vállalkozás eredményét. Ha még 2014-ben is meg tudta volna tartani a cég pozícióját a palack szállításban, nem csökkent volna ilyen szinten az árbevétele erre az évre, de ennek ellenére is sikerült pozitív irányt elérni a 2013-as évhez képest, és remélhetőleg a jövőben fenn tudja majd tartani ezt a növekvő tendenciát.

